

2. számú melléklet:

Részletes érettségi és vizsgakövetelmények

Tartalom

I. MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM	1
II. MATEMATIKA ÉRETTSÉGI KÖVETELMÉNY	18
III. TÖRTÉNELEM ÉRETTSÉGI KÖVETELMÉNY	23
IV. INFORMATIKA ÉRETTSÉGI KÖVETELMÉNYEK	50
V. ANGOL NYELV ÉRETTSÉGI KÖVETELMÉNY	67
VI. SPANYOL NYELV ÉRETTSÉGI KÖVETELMÉNYEK	87

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

A) KOMPETENCIÁK

Középszint és emelt szint

1. Szövegértés

1.1. Információk feldolgozása és megítélése

Információk célirányos és kritikus használata: kiválasztás, újrendezés a téma és az olvasási cél összefüggésében.

1.1.1. Nyomtatott és elektronikus információforrások ismerete és használata (pl. egy nyelvű szótár, antológia, kézikönyv, lexikon, enciklopédia, írott és elektronikus sajtó; CD-ROM, Magyar Elektronikus Könyvtár).

1.1.2. Nyelvi-nyelvtani, irodalmi ismeretek alkalmazása nyomtatott és elektronikus információforrások

szövegeinek értelmezésében, létrehozásában, összehasonlításában, megítélésében.

1.1.3. Gondolatokról, ismeretekről, véleményekről a személyes állásfoglalás kialakítása.

1.2. Irodalmi és nem irodalmi szövegek értelmezése

Különböző szövegértelmezési eljárások alkalmazása a műfajnak, az adott szempontnak megfelelően.

1.2.1. Szépirodalmi, szakmai-tudományos, publicisztikai, gyakorlati szövegek értelmezésével, összehasonlításával, értékelésével a gondolatmenet, a kifejezőmód, a műfaj, a szerkezet, a grammatikai szerveződés, a stílus jelentéshordozó szerepének megfogalmazása.

1.2.2. Annak bemutatása, hogyan hordozza és fejezi ki az irodalom különböző korok és emberek tapasztalatait, élményeit, gondolatait, erkölcsi megfontolásait.

1.2.3. Szövegen belüli és szövegek közötti jelentésbeli egymásra utalások megfogalmazása.

1.2.4. Írott közlésekben, megnyilatkozásokban a cél, a kommunikatív kontextus meghatározása, a szerzői

vélemények, álláspontok felismerése, rekonstruálása, értékelése.

1.2.5. Olvasmányokra való tárgyyszerű, illetve a személyes érintettséget is kifejező reagálás különböző írásbeli és szóbeli közlésmódban a műfaji normák és a címzettek figyelembevételével.

2. Írásbeli szövegalkotás

Különböző témákban, különböző műfajokban széles körű olvasottságon alapuló tájékozottság és személyes

vélemény megfogalmazása a műfajnak, a témának, a címzettnek megfelelő szabotossággal.

2.1. Tájékoztató, érvelő, esszé típusú szövegek létrehozása a megadott témákban (pl. a kulturális örökség; a civilizáció ellentmondásai; az élet minősége, a mindennapi életvitel döntéshelyezetei; az emberi kapcsolatok, az erkölcsi kérdések, az érzelmek; a mindenkori jelen problémahelyezetei, kérdései, válaszai; a tömegkommunikáció, az információs társadalom).

2.2. Írásbeli és szóbeli műfajok felépítési, nyelvhasználati normáinak önálló alkalmazása, ideértve az önellenőrzés és a javítás képességét.

2.3. A megnyilatkozás céljának, tárgyának megfelelő kifejtettségű és stílusú közlés, a köznyelvi norma alkalmazása, biztos helyesírás, rendezett, olvasható íráskép.

2.4. Kérdés, probléma írásbeli megvitatása, a téma több nézőpontú értékelését is magában foglaló önálló vélemény, álláspont, következtetés megfogalmazása az érvelés módszerével.

2.5. Műalkotások (pl. költészet, széppróza, színház, film, épített környezet, társi világ, képzőművészet, zene) keltette hangulat, élmény, vélemény, álláspont, értékelés kifejezése.

2.6. Hivatalos írásművek (pl. hozzászólás, pályázat, levél, önéletrajz, kérvény) szerkezeti, tartalmi, nyelvi normáinak alkalmazása.

3. Beszéd, szóbeli szövegalkotás

3.1. A beszédhelyzetnek, a műfajnak és a témának megfelelő nyelvi norma követésével lényegre törő, világos felépítésű, önállóan kifejtett közlés.

3.2. A nyilvános beszéd, a közszereplés főbb nyelvi és viselkedésbeli kritériumainak, zenei eszközeinek - artikuláció, beszédtempó, hangerő, hangsúly, hanglejtés, szünet - alkalmazása élőbeszédben, felolvasásban, memoriter szöveghű előadásában, adott témáról szóló szóbeli előadásban.

4. Fogalomhasználat

4.1. Szövegértelmezés, olvasmányélmény, személyes állásfoglalás fogalmilag helytálló bemutatása, előadása.

4.2. Erkölcsi, esztétikai, poétikai, retorikai, stilisztikai fogalmak beszédhelyzetnek, témának megfelelő önálló alkalmazása.

4.3. Fogalmak összefüggéseinek, változó jelentésének megértése - bizonyítása példákkal. Csak emelt szinten

4.4. Fogalmak értelmezése, meghatározása, összehasonlítása történeti kontextusokban is.

4.5. Fogalmak változó érvényességéből következtetések megfogalmazása (pl. a köznyelvi norma alakulása, az irodalmiság fogalmának változásai).

B) ISMERETKÖRÖK

1. MAGYAR NYELV

VIZSGASZINTEK

TÉMÁK Középszint Emelt szint

1.1. Ember és nyelv

A nyelv mint jelrendszer. A nyelv szerepe a világról formált tudásunkban.

Nyelv és gondolkodás, nyelv és megismerés viszonya.

A nyelvi változás, a nyelv mint változó rendszer.

A nyelv mint az egyén, illetve mint a közösség alkotása.

A beszéd mint cselekvés, a nyelv és a beszéd funkciói.

A nyelv diakrón és szinkron változásainak jellemzése példákkal.

1.2.

Kommunikáció

A kommunikációs folyamat tényezői és funkciói, ezek összefüggései a kifejezésmóddal.

A kommunikáció fogalmának interdiszciplináris jellege.

A kommunikáció nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközei.

A kommunikáció formája: a szóbeliség és az írásbeliség.

A szövegfajták tartalmi és formai jellemzőinek kapcsolata a kommunikációs folyamattal.

1.2.1. A jel, a jelrendszer

A jel, jelek, jelrendszerek a nyelvi és nem nyelvi közlésben.

A nyelvi jel sajátosságai.

VIZSGASZINTEK

TÉMÁK Középszint Emelt szint

1.2.2. Nyelvi és vizuális kommunikáció

Az emberi kommunikáció nem nyelvi formái (pl. gesztusok, mimika, térközsabályozás, tekintet, külső megjelenés, csend). A vizuális és a nyelvi jel, a vizuális és a nyelvi kommunikáció.

Társadalmak és kultúrák jelrendszereinek történeti eltéréseire egy-két példa (a folklór, az utca, az elektronikus kommunikáció jelrendszere).

1.2.3. A nyelvhasználat mint kommunikáció

A kommunikációs folyamat tényezői és összefüggésük megértése, bizonyítása beszédhelyzetek elemzésével, szövegértelmezéssel, szövegalkotással.
A nyelvi és nem nyelvi kommunikációs normák kultúránkénti eltérései példák alapján.
A kommunikációs funkciók fogalma és szerepe.

1.2.4.

Kommunikációs

funkciók és

közlésmódok

Példák a különböző közlésmódok

kommunikációs funkciói (párbeszéd, történetmondás, levél, üzenet, feljegyzés, köszönés, megszólításformák).

1.2.5. Személyközi

kommunikáció

A közvetlen emberi kommunikáció néhány sajátossága. A mindennapi - nyilvános és magánéleti - élethelyzetek néhány tipikus kommunikációs konfliktusa és lehetséges feloldásuk.

A közvetlen személyközi kommunikáció, az írott és elektronikus tömegkommunikáció különbségeinek felismerése és összehasonlítása.

1.2.6. A

tömegkommunikáció

A tömegkommunikáció hatása a nyelvre és a gondolkodásra.

1.3. A magyar

nyelv története

1.3.1. A magyar

nyelv rokonsága

A magyar nyelvrokonság főbb bizonyítékai néhány példával.

A nyelvrokonság kutatásának módszerei.

Az ősmagyar, az ómagyar, középmagyar korszak, az újmagyar kor.

1.3.2.

Nyelvtörténeti

korszakok

A magyar nyelv történetének fő szakaszai: A nyelvtörténeti korszakokat jellemző változások néhány példája a hangrendszerből, a nyelvtani rendszerből.

Egy nyelvtörténeti korszak jellemzése.

A nyelvtörténet forrásai: kéziratos és nyomtatott nyelvemlékek.

Az életmód, a történelem és a szókincs

néhány összefüggése, anyagi és szellemi műveltség megjelenése a szókészletben - néhány példával.

A tihanyi apátság alapítólevele, a Halotti beszéd és könyörgés, az Ómagyar Máriasiralom főbb jellemzői.

A nyelvújítás mibenléte, történelmi, művelődéstörténeti háttere, hatása - példák alapján.

A szókészlet rétegei: ősi örökség, belső keletkezésű elemek, jövevényszók, nemzetközi műveltségyszók, idegen szavak. Néhány szöveg bemutatása a régi magyar irodalom köréből (pl. Pázmány Péter, Mikes Kelemen).

1.3.3. Az írott

nyelvi norma kialakulása

Az egységes írott nyelvi norma kialakulása.

A könyvnyomtatás, a tudományok fejlődésének szerepe.

VIZSGASZINTEK

TÉMÁK Középszint Emelt szint

1.3.4.

Nyelvművelés

A mai magyar nyelvművelés néhány alapkérdése.

A nyelvművelés szerepe az új nyelvi fejlemények, jelenségek értelmezésében.

1.4. Nyelv és

társadalom

1.4.1.

Nyelvváltozatok

A társadalmi és területi nyelvváltozatok és a norma.

A rétegnyelvi szótárak (pl. tájszótár, szaknyelvi szótár).

A főbb nyelvváltozatok: a nyelvi sztenderd, a köznyelv, a regionális köznyelv, a nyelvjárások és a csoportnyelvek (szaknyelv, rétegnyelv, ifjúsági nyelv, szleng).

Legalább egy nyelvjárástípus főbb jellemzői (pl. nyugati, palóc, déli, tiszai, mezősi, székely, csángó).

Az egynyelvű szótárak ismerete. A szókincs szerepének jellemzése nem irodalmi és irodalmi művekben (pl.

újságnyelvben, szaknyelvben, szociográfiában).

1.4.2. Kisebbségi

nyelvhasználat

A Magyarországon beszélt kisebbségi nyelvek megnevezése. A kisebbségi nyelvhasználat, nyelvi kultúra társadalmi jelentősége.

A főbb nézetek a kétnyelvűségről, a kettősnyelvűségről.

Nyelvpolitika, nyelvi tervezés.

1.4.3. A határon

túli magyar

nyelvűség

A határon túli magyar nyelvhasználat főbb adatai, tendenciái.

A nyelvközösség helyzete és nyelvhasználata közötti összefüggés.

1.4.4.

Tömegkommuniká

ció és

nyelvhasználat

A tömegkommunikáció leggyakoribb műfajai és hatáskeltő eszközei.

Az információs társadalom hatása a nyelvhasználatra és a nyelvi érintkezésre (pl. szövegszerkesztés számítógéppel, kommunikáció az interneten, elektronikus levelezés).

1.5. A nyelvi

szintek

Szépirodalmi és köznyelvi szövegek hangtani, alak- és szótani, mondattani, jelentéstani elemzése.

A leíró grammatika mint a magyar nyelvi rendszer modellje.

Grammatikai ismeretek felhasználása a szövegek megértésében és különféle műfajú szövegek létrehozásában.

1.5.1. Hangtan A beszéd, a beszéd folyamat, a beszédhang, a hangképző szervek.

A magyar hangállomány.

A magánhangzók és a mássalhangzók rendszere; a hangok találkozása (alkalmazkodása) és helyesírásuk.

A magyar hangrendszer néhány nyelvtörténeti vonatkozása.

A magyar helyesírás rendszere, a helyesírás stilisztikai változatai.

1.5.2. Alaktan és

szótan

A morféimák, szóelemek szerepe és helyes használata a szóalak felépítésében, a szó szerkezetek alkotásában.

A magyar helyesírás alapelveinek alkalmazása és magyarázata példákkal.

A szófajok rendszere és a szóalkotás módjai. A szófajváltás jelensége, a többszófajúság.

Az alapszófajok, a viszonyszók és a

VIZSGASZINTEK

TÉMÁK Középszint Emelt szint

mondatszók mondatbeli és szövegbeli szerepének értelmezése.

1.5.3. Mondattan A mondat szerkezete: teljes és hiányos szerkezetű; tagolt, tagolatlan; egyszerű, összetett.

A mondat jelentése: elsődleges és másodlagos jelentés.

A modalitás, a mondatfajták elemzése grammatikai és szemantikai eszközökkel.

Az egyszerű mondat részei; felépítése.

A szintagma mint nyelvi egység, az alárendelő és mellérendelő szintagmatikus szerkezet.

Az állítmány és az alany. A tárgy és fajtái.

A határozók fogalma és kifejezőeszközei, fajtái, a magyar határozói rendszer, a határozók irányhármassága. A jelzők fogalma és fajtái, használatuk.

1.5.4. A mondat szintagmatikus szerkezete

A mondat az élőbeszédben és az írott nyelvben.

A mondat fogalma, a rendszermondat és a szövegmondat.

A mondat és a szöveg. A szinteződés és a tömbösödés jelenségei.

Mondatvariánsok közötti különbségek értelmezése, pl. a stílusérték szempontjából.

1.5.5. A mondat a szövegben

1.5.6. Logikai és grammatikai viszonyok az összetett mondatban

A mellérendelő összetett mondatok mint logikai-tartalmi viszonyok.

Összetett mondatok elemzése szerkezeti rajzzal.

Az alárendelő összetett mondatok mint a főmondat és a mellékmondatok grammatikai viszonyai.

Sajátos jelentéstartalom a mellékmondatokban.

A többszörösen összetett mondatok (utaló- és kötőszók, a központosítás használata és értelmezése szövegértésben, szövegmondásban, szövegalkotásban).

1.5.7. Szókincs és frazeológia

A szókincs változásának okai, a szókészlet rétegei.

A szóalkotás ritkább módjai: elvonás, tapadás, jelentésmegoszlása, rövidítések.

A szóalkotás lehetőségei: a szóképzés jelentésmódosító szerepe; a szóösszetétel jelentősége, fajtái; a mozaikszók, az összetett szavak helyesírása.

A szóteremtés jelentősége, az indulatszók, a hangutánzás és hangulatfestés.

1.6. A szöveg A szöveg egységének tényezői, feltételei, elsődleges és mögöttes jelentés.

Lineáris és globális kohézió a szövegben.

Szövegelemzés megfelelő fogalmak alkalmazásával.

A szöveg pragmatikai, szemantikai és grammatikai megközelítése.

VIZSGASZINTEK

TÉMÁK Középszint Emelt szint

1.6.1. A szöveg és a kommunikáció

A szöveg szóban és írásban. A címzett szerepe a szöveg megszerkesztettségében, a kifejtés mélységében.

A szöveget alakító tényezők: a beszédhelyzet, a cselekvés, a szövegkörnyezet, a tudáskeret

A tájékoztató, kifejező, érvelő és felhívó szövegfunkciók.

1.6.2. A szöveg szerkezete és jelentése

A szöveg felépítése, egységei - külső körülmények: szöveg méret, megjelenés.

A szövegösszetartó erő: jelentésbeli és grammatikai kapcsolóelemek.

1.6.3.

Szövegértelmezés

A kontextuális jelentés (pl. előre- és visszautalás, makro- és mikrostruktúra, hiányos mondat, szórend, egyeztetés.)

A téma értelmezése mindennapi, tudományos és szépirodalmi szövegekben.

A mindennapi szövegvilágban való

eligazodást lehetővé tevő pragmatikai ismeretek alkalmazása a szövegértésben és a szövegalkotásban (pl. szövegfunkciók, szövegtípusok, befogadói tudáskeret, háttérismeretek).

1.6.4. A szöveg szóban és írásban

A szóbeliség és az írásbeliség hatása a szövegformálásra és a szöveg előadására.

A szöveg dinamikus és statikus összetevői.

A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek értelmes, kifejező alkalmazása.

A cél és a téma összefüggéseinek érvényesítése szóban és írásban.

A témaváltás felismerése és jelölése, bekezdések szerkesztése.

1.6.5. Az intertextualitás

Az ismeretközvetítő CD-ROM és az internet intertextualitásának főbb jellemzői.

Az intertextualitás jelenségeinek értelmezése irodalmi és nem irodalmi szövegekben.

1.6.6. A szövegtípusok

Szövegtípusok kommunikatív, szerkezeti, nyelvi jellemzői.

A szövegtipológiai elemzés fő szempontjai.

A továbbtanuláshoz, illetve a munka világában szükséges szövegtípusok (pl. kérvény, önéletrajz, pályázat, hivatalos levél, meghatalmazás, hozzászólás).

A beszéd és az írás összehasonlítása (a beszéd mint többdimenziós rendszer).

Ismeretterjesztő szövegek jellemzői.

A monologikus és a dialogikus szövegtípusok (pl. előadás, vita).

Ismeretterjesztő szövegek elemzése (pl. a címzettek, a téma, a szóhasználat, a megszerkesztettség szempontjából).

1.6.7. Szöveg a médiában

A publicisztikai és a tájékoztató műfajok, valamint az elektronikus média hagyományos (rádió, televízió) és új közlésmódjai (e-mail, Az írott és az elektronikus

tömegkommunikáció szövegtípusait elkülönítő nyelvi és nem nyelvi tényezők.

VIZSGASZINTEK

TÉMÁK Középszint Emelt szint internet stb.).

Az új közlésmódok társadalmi hatása. Médiaközlések elemzése (pl. hír, hírmagyarázat, tudósítás, interjú, cikk, glossza, ismeretterjesztő szöveg): tartalmi, szerkezeti és szövegformálási kritériumai, nyelvhasználati, hatásbeli sajátosságai.

1.7. A retorika

alapjai

A retorika mint a meggyőzés művelete a gondolatközlésben.

A retorika jelentősége és alkalmazásának társadalmi színterei.

1.7.1. A nyilvános

beszéd

A nyilvános beszéd, a közszereplés főbb nyelvi és viselkedésbeli kritériumai.

A retorika mint a szónoklás tudománya.

Az előbeszéd fajtái. Néhány történeti értékű és jelenkori szónoki beszéd retorikai eszközei és esztétikai hatása.

A beszéd felépítése, a szövegszerkesztés lépései az anyaggyűjtéstől a megszólalásig.

Hangzó szövegek elemzése, összehasonlítása.

1.7.2. Érvelés,

megvitatás, vita

Az érvelés, az érvelés beszédhelyzete és eszközei.

A jelentésrétegek feltárása, megfogalmazása irodalmi és nem irodalmi szövegekben (aktuális tagolás, új közlések, implikációk, kontextusok stb.)

A kulturált vitatkozás kritériumai, vita értelmezése.

Az írásbeli meggyőzés eljárásai, az érvelés műfajai: a bizonyítás, a cáfolat, néhány érvtípus.

Hitelesség, hatás, meggyőzősi szándék; a manipuláció felismerése, értékelése.

1.7.3. A

szövegszerkesztés

eljárásai

A spontán megnyilatkozás és a megtervezett szöveg különbsége.

A témajelölő cím mint a globális kohézió eszköze.

Az összefoglalás funkciója és típusai (pl. vázlat, tartalmi kivonat, tömörítés).

1.8. Stílus és

jelentés

1.8.1. Szóhasználat

és stílus

Stílus és jelentés a mindennapi nyelvhasználatban, a szaknyelvben és a szépirodalomban.

A szóhasználat nyelvtani, jelentésbeli és stiláris kötöttségei.

Stílusjelenségek felismerése, értelmezése, értékelése.

A jelentés fogalmi megközelítései: szóelemek (grammatikai jelentés), lexémák (szótári szavak), szószervezetek (grammatikai viszonyok) jelentése, állandósult szókapcsolatok, szóértékű nyelvi elemek jelentésviszonyai.

1.8.2. A szójelentés

A nyelvi jelek csoportjai a hangalak és a jelentés viszonya alapján.

Nyelv, beszéd, szöveg és stílus összefüggése, a stílusérték fogalma, a konnotatív és a denotatív jelentéssel összefüggésben is.

A szóhasználati jelentés alapjai - az alapjelentés, mellékjelentés, alkalmi jelentés közti viszony.

A szójelentés változásai.

Egynyelvű szótárak: Magyar szinonimaszótár, Magyar értelmező kéziszótár, valamint kétnyelvű szótárak ismerete.

Stílusvariánsok nyelvi-nyelvtani elemzése és alkalmazása.

VIZSGASZINTEK

TÉMÁK Középszint Emelt szint

Következtetések megfogalmazása a nyelvstilisztikai eszközök lehetőségeiről.

1.8.3. Állandósult nyelvi formák

Az állandósult szókapcsolatok, szokványos kifejezésmódok stílusértéke (szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, közhelyek, nyelvi panelek, sztereotípiák).

1.8.4. Nyelvstilisztikai változatok

A stílus szerepe a jelentésteremtésben (nyelvi eszközök megválogatása, szerkesztés, hatásosság, többletjelentés, a stílus mint a beszélő attitűdjének kifejeződése stb.).

Összetett képrendszerek, képi hálózatok, jelképrendszerek.

A stílust létrehozó nyelvi és kommunikációs tényezők értelmezése.

1.8.5.

Stíluseszközök

A képszerűség stíluseszközei és hatása:
képek, képrendszerek felismerése,
értelmezése.

Az alakzatok egyéb fajtái: paradoxon,
oxymoron, inverzió

Az eufemizmus, evokáció, anakronizmus,
állandó jelző, archaizálás stb. felismerése,
értelmezése.

A szövegelrendezés stílushatásának
felismerése, értelmezése: az egyszerűbb
alakzatok fajtái és hatásuk.

1.8.6. Stílusréteg,

stílusváltozat

Tipikus kommunikációs helyzetekben
létrejövő, jellemző beszélt és írott nyelvi
közlésmódok: a stílusrétegek.

Irodalmi és nem irodalmi szövegek
stílushatásának komplex értékelése.

A társalgási stílus ismérvei, minősége. A mondat szerkezet stílári változatai - a
verbális stílus, a nominális stílus, hiányos
mondat, körmondat.

A közélet színterei, a közéleti és a hivatalos
stílus kritériumai, stílári kötöttségei.

A stílusrétegeket elkülönítő tényezők.

A publicisztikai stílus főbb jellemzői, tipikus
szóhasználat, a megjelenítés közlésértéke (pl.
tipográfia, képi világ).

Nyelvi-stilisztikai variánsok összehasonlító
elemzése különböző stílusrétegekből vett
szövegek körében.

Objektivitás és szubjektivitás, tény és
vélemény stílusbeli különbsége a
tömegkommunikációban.

A stílus és norma koronkénti változatai -
néhány példa bemutatásával.

A tudományos és a szakmai stílus
sajátosságai.

Nem irodalmi és szépirodalmi szövegek
stílusának összehasonlítása.

A stílus korszakokról, stílusirányzatokról
szerzett ismeretek felhasználásával
stílustörténeti összehasonlítások - példák
alapján.

2. IRODALOM

2.1. Szerzők, művek

VIZSGASZINT

TÉMÁK Középszint Emelt szint

2.1.1. Életművek Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre,

Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila.

A pályaszakaszokat jellemző főbb témák, kérdésfeltevések.

Az életút, az életmű jelentős tényei.

Kronológiai és topográfiai tájékozottság, a szerzők jellegzetes regionális, kulturális kötődései, a pályakép főbb jellemzői, néhány kortárs megnevezése.

A pályaképre ható irányzatok és szellemi kötődések, világirodalmi párhuzamok.

A főbb művek szövegismereten alapuló értelmezése, kapcsolatok a művek között (pl. témák, műfajok, kifejezőmód, jellemző motívumok), a művek elhelyezése az életműben, az adott korszakban.

Kötetek, ciklusok, témák, motívumok.

Memoriterek szövegű és kifejező előadása. Művek hatása, fogadtatása - egy-két példa alapján.

Művekről szóló olvasatok, vélemények értelmezése.

A szerző utóélete, helye és hatása az irodalmi-kulturális hagyományban.

Kritikák, különböző interpretációk.

2.1.2. Portrék Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály,

Berzsenyi Dániel, Kölcsey Ferenc,

Vörösmarty Mihály, Mikszáth Kálmán,

Móricz Zsigmond, Szabó Lőrinc, Radnóti

Miklós, Weöres Sándor, Ottlik Géza, Márai

Sándor, Pilinszky János.

Legalább 3-4 lírai és/vagy 1-2 epikai alkotás szövegismereten alapuló több szempontú értelmezése.

Az életmű néhány jellemzője keretében 2-3 lírai és/vagy értelemszerűen egy vagy néhány epikai, drámai alkotás bemutatása, értelmezése pl. a korstílus, a téma, a műfaj, a kompozíció, a jellemző motívumok, jelentésrétegek, világlátás alapján.

Tájékozottság a korszakban, a kortársak között (pl. Berzsenyi és Kazinczy, Berzsenyi és Kölcsey; Jókai és kora), az irodalmi hagyományban (pl. az antik hagyomány Berzsenyi, Kosztolányi, Radnóti költészetében).

Memoriterek - legalább három szerzőtől teljes szövegek, összefüggő részletek.

Műfaji, kifejezőmódbeli, tematikai sajátosságok a korszak szellemi irányzataival, a korstílussal való összefüggésben is.

A művekben felvetett kérdések néhány etikai, esztétikai, filozófiai vonatkozása.

2.1.3.

Látásmódok

Zrínyi Miklós, Jókai Mór, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Kassák Lajos, Illyés Gyula, Németh László, Örkény István, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Szilágyi Domokos.

Választandó legalább 4 szerző a felsoroltak közül.

Választandó legalább három szerző a felsoroltak közül. (A lista bővíthető legfeljebb két, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerzővel.)

A választott szerző 2-3 lírai és/vagy 1-2 epikai, illetve drámai művének értelmezése a korszak szellemi irányzataival való összefüggésben is.

A világlátás és a kifejezőmód sajátosságainak bemutatása egy-két mű lényegre törő értelmezésével.

A művekben felvetett kérdések néhány etikai, esztétikai, filozófiai vonatkozása.

A művek fogadtatása, hatása, utóélete az irodalmi-kulturális hagyományban - egy-egy VIZSGASZINT

TÉMÁK Középszint Emelt szint

példa (pl. Krúdy Gyula és Huszárik Zoltán Szindbád filmje).

2.1.4. A kortárs

irodalomból

Legalább egy szerző 2-3 lírai és/vagy 1-2 epikai művének értelmezése az 1980-tól napjainkig tartó időszakból.

Egy költő néhány versének; egy-egy drámaíró, illetve prózaíró 1-2 művének értelmezése.

Tájékozódás a kortárs irodalmi nyilvánosságban (pl. antológiák, irodalmi ismeretterjesztés, könyvhét).

Nyomtatott szöveg, digitális közlés.

2.1.5.

Világirodalom

Az európai irodalom alapvető hagyományai: az antikvitás és a Biblia (pl. műfajok, témák, motívumok, hőstípusok).

Középkor, reneszánsz, barokk, felvilágosodás, romantika, a 19. század második fele, avantgárd és a 20. század első fele, a 20. század második fele és kortárs

világirodalom jellemzőinek ismerete és a és korszakokként legalább két-két mű bemutatása.

A romantika, a századfordulós modernség (a szimbolizmustól az avantgárdig) jellemzőinek és egy-két kiemelkedő képviselőjének bemutatása.

Művek értelmezése - pl. műfaji sajátosságok, a téma, a kompozíció összefüggései, a lehetséges és szükséges stíluskorszakbeli, stílustörténeti vonatkozások - a korszak szellemi irányzataival, a korstílussal való összefüggésben is.

2.1.6. Színház- és drámatörténet

Színház és dráma különböző korszakokban. Színház és dráma (pl. színpadi megjelenítések összehasonlítása).

Az alábbi műveknek, a szerzők/korszakok 1-1 művének értelmezése az adott korszak színházi/irodalmi hagyományainak összefüggésében: Szophoklész, Shakespeare, Molière, Katona József: Bánk bán, Madách Imre: Az ember tragédiája

Egy-egy dráma elemzése a következő szerzőktől/műfajokból: Ibsen, Csehov, epikus dráma, abszurd dráma

2.1.7. Az irodalom határterületei

Az irodalom kulturális határterületei - népköltészet, műköltészet, alkalmi költészet.

Könyvnyomtatás, sajtó, irodalom (pl. a folytatásos regény jelentősége és példái).

Az irodalom filmen, televízióban, dalszövegben, a virtuális valóságban: az adaptáció, a műfajcsere jelenségei (pl. irodalom filmen, rádióban, televízióban, digitális közlésben).

Egy-egy jellemző nézet az irodalomolvasás szellemi, lelki motivációiról (pl. az olvasásterápia).

Az olvasmányok iránti tömegszükséglet és a művészi színvonal/minőség összefüggései.

„Magas” (elit) művészet és a tömegkultúra viszonyának problémája egy korszakban.

A szórakoztató irodalom vonzereje, hatáskeltő eszközei (pl. sematizált hőstípusok, élethelyzetek, értékvilág, kalandosság, csattanó, szójáték).

Egy-két tipikus műfaj (pl. útirajz,

detektívregény, kalandregény, képregény, tudományos fantasztikus irodalom, humoros és erotikus irodalom, dalszöveg, sanzon, vicc, reklámvers) jellemzőinek bemutatása.

Mítosz, mese és kultusz. Film- és könyvsikerek, divatjelenségek korunk kultúrájában (pl. A Gyűrűk Ura, Bridget Jones naplója).

VIZSGASZINT

TÉMÁK Középszint Emelt szint

Az irodalmi ismeretterjesztés főbb nyomtatott és elektronikus műfajai (pl. könyvismertetés, ajánlás, kritika, CD-ROM, internetes könyvkínálat).

2.1.8.

Interkulturális megközelítések és regionális kultúra

Interkulturális jelenségek, eltérő szövegahagyományok.

A régió, a tájegység, a település kulturális, irodalmi múltbeli és jelen hagyományainak bemutatása (pl. nemzetiségi, etnikai kisebbségek irodalma, alkotások a kisebbségekről; folklór, művelődéstörténeti vonatkozások; múzeum, színház, civil társaságok).

A tájhoz, a régióhoz, a településhez kötődő szerzők; tájak, régiók irodalmi alkotásokban való megjelenítése.

Életmódra, kulturális szokásokra utaló dokumentumok (pl. tárgyi emlék, fotó, film, hangdokumentum) alapján következtetések megfogalmazása egyes korok kultúrájára nézve.

2.2. Értelmezési szintek, megközelítések

VIZSGASZINT

TÉMÁK Középszint Emelt szint

2.2.1. Témák,

motívumok

Szépirodalmi alkotások gondolati, tematikus, motivikus egyezéseinek és különbségeinek összevetése.

Műveket összekötő motivikus összefüggések (pl. hasonlóságok, párhuzamosságok, nyilvánvaló utalások) felismerése, szerepének, jelentésének megfogalmazása.

Az olvasott művekben motívum, téma változatainak felismerése, értelmezése (pl. hegy, kert, sziget, alászállás, felemelkedés,

nemzedékek, család, felnőtté válás, beavatás;
ember és természet, mikro- és makro-kozmosz,
felnőtt-gyermek, férfi-nő, bűn és bűnhődés,
vándorlás, kaland, falusi és nagyvárosi
életformák).

Néhány téma, motívum, toposz, archetípus
hosszmetszetszerű feltárása érvekkel,
példákkal.

Egy-egy szépirodalmi mű motívumainak
továbbélése - bizonyítás példákkal.

Az intertextualitás egy-egy példájának
bemutatása elsősorban a posztmodern
irodalmából.

2.2.2. Műfajok,
poétika

A műnemek és műfajok felismerése. Különböző korokban keletkezett, azonos
műfajú alkotások poétikai szempontú
összevetése, történeti változásának vizsgálata.

Alapvető versformák felismerése. Műfajteremtő művek, egy-egy magyar és
világirodalmi példa bemutatása.

Poétika fogalmak alkalmazása művek
bemutatásában, értelmezésében.

Egy-egy műfaj, poétikai sajátosság változása
hosszabb-rövidebb történeti folyamatban (pl.

VIZSGASZINT

TÉMÁK Középszint Emelt szint

elégiák a magyar irodalomban; epigrammák
Kazinczytól Illyésig, a meseforma változatai,
az antik és a Shakespeare-i tragédia;
regényformák, regénytípusok, a posztmodern
irodalom poétikai jellemzői).

Azonos műfajú alkotások összehasonlítása.

2.2.3. Korszakok,
stílustörténet

A kifejezőmód és világlátás változása a
különböző korszakokban a középkortól a
szimbolizmusig.

2.2.3.1.

Irodalomtörténet

Az irodalom, az irodalmiság történetileg
változó hagyományának bemutatása néhány
példával.

Magyar irodalomtörténet/művelődéstörténet
főbb korszakainak néhány jellemzője.

Azonosság és változás az irodalomban (pl.
kifejezőmódok, témák, hős típusok változásai;
irányzatok, programok).

3. FOGALMAK A MAGYAR NYELV ÉS AZ IRODALOM ISMERETKÖREIHEZ
Középszint és emelt szint

Az emelt szint fogalomismereti követelményeit dőlt betűvel jelezzük.

A) MAGYAR NYELV

beszédtett

diakrónia, szinkrónia

jel, jelrendszer

a nem nyelvi kommunikáció

a kommunikáció, a kommunikációs folyamat funkciói, tényezői

a kommunikáció létformái: szóbeliség, írásbeliség; magánéleti, nyilvános kommunikáció

a magyar nyelv történeti korszakai: nyelvemléktelen kor, nyelvemlékes kor; ősmagyar,

ómagyar, középmagyar kor,

nyelvújítás, újmagyar kor, mai magyar nyelvhasználat finnugor nyelvcsalád

nyelvemlék: szórványemlék, vendégszöveg, kódex, ősnymtatvány

nyelvi norma

összehasonlító nyelvtudomány

a nyelv vízszintes és függőleges tagolódása: sztenderd, köznyelv, nyelvjárás, regionális

köznyelv, csoportnyelvek,

szleng, argó

kettősnyelvűség, kétnyelvűség

nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvtörvény

a helyesírás alapelvei: a kiejtés, a szóelemzés, a hagyomány, az egyszerűsítés elve

a magánhangzó, mássalhangzó képzésmódja, alkalmazkodása (hangtörvények)

a szóelem (morféma) fajtái

a szójelentés: egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú szó; rokon- és hasonló alakú,

ellentétes jelentésű szó;

hangutánzó, hangulatfestő szó

a szókincs rétegei: ősi szavak, belső keletkezésű szavak, jövevény- és idegen szavak

a szószerkezetek fajtái, alá- és mellérendelő szószerkezetek

állandósult szókapcsolat: szólás, szóláshasonlat, szállóige, közmondás

egyeztetés a szintagmákban

jelentés: szó-, mondat-, szövegjelentés; denotatív, konnotatív jelentés, szótári, kontextuális

jelentés

jelentésrétegek mondatban, szövegben

jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály

központozás: a gondolatjel, a zárójel, a kettőspont, a pontosvessző, az idézőjel szerepe

mondat- és szövegfonetikai eszközök

mondatfajták: modalitás

mondatszerkezet: egyszerű mondat, összetett mondat, alárendelő, mellérendelő összetett

mondat; tagolt, tagolatlan

mondat, teljes, hiányos mondat

sajátos jelentéstartalom: feltétel, következtetés, hasonlítás, megengedés

szóalkotás: szóképzés, szóösszetétel, mozaikszó

szófaji rendszerünk, alapszófajok, viszonszók, mondatszók

a hiány szövegösszetartó szerepe

a tömegkommunikáció tájékoztató, véleményformáló műfajai

Matematika érettségi követelmény

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli.

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A matematika érettségi vizsga célja

A matematika érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- tud-e logikusan gondolkodni, rendelkezik-e megfelelő matematikai probléma- és feladatmegoldó, valamint absztrakciós, analízis és szintetizáló képességgel;
- tud-e állításokat, egyszerűbb gondolatmenetű bizonyításokat szabatosan megfogalmazni, áttekinthető formában leírni;
- elsajátította-e a mindennapi életben használatos számolási technikákat, rendelkezik-e biztos becslési készséggel, az önellenőrzés igényével;
- képes-e statisztikai gondolatok megértésére, intelligens felhasználására, a függvény- vagy függvényszerű kapcsolatok felismerésére és értékelésére;
- képes-e a leírt síkbeli és térbeli szituációk elképzelésére, tud-e ezekhez ábrát készíteni, s ennek segítségével az adott konstrukcióban gondolkodni, számolni;
- képes-e a tanult ismereteket más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatokban alkotó módon alkalmazni;
- képes-e hétköznapi szövegben rejlő matematikai problémákat észrevenni, egy-egy gyakorlati kérdés megoldásához matematikai modellt alkotni, különböző problémamegoldó stratégiákat alkalmazni;
- képes-e a különböző matematikai segédeszközök (függvénytáblázat, zsebszámológép) célszerű alkalmazására; a mindenkor tárgyi feltételek függvényében, azokkal szinkronban a matematikai eszközökkel való problémamegoldásban a programozható számológép, a grafikus kalkulátor és a számítógép használata fokozatosan követelménnyé válhat.

Az emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga célja annak mérése, hogy a tanuló

- rendelkezik-e a felsőfokú matematikai tanulmányokhoz szükséges alapokkal;
- képes-e hipotéziseket megfogalmazni, és sejtéseit bizonyított állításaitól megkülönböztetni;
- milyen szintű kombinatív készséggel rendelkezik, mennyire kreatív a gondolkodása;
- képes-e gondolatmenetében érthetően, világosan alkalmazni a matematikai modellalkotás lépéseit (probléma megfogalmazása, matematikai formába öntése, összefüggések keresése, az eredmények matematikai módszerekkel történő kiszámítása, igazolása, értelmezése).

Az ismeretek legnagyobb része a középszinten és az emelt szinten egyaránt megjelenik. Ezen ismeretek feldolgozásában az emelt szintet az igényesebb felépítés, az összetettebb alkalmazás, a nehezebb feladatok jellemzik. A követelmények leírásában gyakran szereplő szemléletes jelző azt fejezi ki, hogy az adott fogalom matematikailag precíz ismerete nem követelmény. A matematika tanításában csak spirálisan lehet haladni, s így több téma, pl. az analízis – a felkészülésre fordítható idő alatt – a középiskolai tanulmányok végére is csak szemléletes formában tanítható meg, s csak bizonyos alkalmazásokat tesz lehetővé.

Tartalmi követelmények

Középszint

Témakör Követelmények

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

Halmazelmélet Halmazelméleti alapfogalmak.

Halmazműveletek, műveleti tulajdonságok.

A halmazfogalom és a halmazműveletek használata a matematika különböző területein (pl. számhalmazok, ponthalmazok).

Logika

Logikai műveletek A negáció, konjunkció, diszjunkció, implikáció, ekvivalencia ismerete, alkalmazása.

A minden, van olyan logikai kvantorok ismerete, alkalmazása.

Egyszerű matematikai szövegek értelmezése.

A tárgyalat definíciók és tételek pontos megfogalmazása.

Fogalmak, tételek, bizonyítások a matematikában Szükséges és elégséges feltételek helyes alkalmazása.

Kombinatorika Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása.

Gráfok A gráf szemléletes fogalma, egyszerű alkalmazásai.

Gráfelméleti alapfogalmak.

2. Számelmélet, algebra

Számfogalom A valós számkör. A valós számok különböző alakjai.

Alapműveletek, műveleti tulajdonságok ismerete, alkalmazása a valós számkörben.

Az adatok és az eredmény pontossága.

Számrendszerek, a helyi értékes írásmód.

Számelmélet Az osztó, többszörös, prímszám, összetett szám fogalma.

A számelmélet alaptétele, számok prímtényezőkre bontása, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös.

Egyszerű oszthatósági feladatok.

Algebrai kifejezések, műveletek Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel. Másod- és harmadfokú nevezetes azonosságok alkalmazása.

Hatvány, gyök, logaritmus Definíciók, műveletek, azonosságok (egész kitevőjű hatványok, racionális kitevőjű hatványok).

A logaritmus fogalma, a logaritmus azonosságainak alkalmazása egyszerű esetekben.

Egyenletek, egyenlőtlenségek Első- és másodfokú egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása.

Az egyenletmegoldás alkalmazása szöveges feladatokban.

Egyszerű négyzetgyökös, algebrai törtes, abszolútértékes egyenletek.

A definíciókra és az azonosságok egyszerű alkalmazására épülő exponenciális, logaritmikus és trigonometrikus egyenletek.

Két pozitív szám számtani és mértani közepének viszonya.

Kétismeretlenes lineáris és másodfokú egyenletrendszerek.

Egyszerű egyenlőtlenség-rendszerek.

3. Függvények, az analízis elemei

Függvények, függvények grafikonjai, függvénytranszformációk A függvény matematikai fogalma, megadásának módjai.

Az alapfüggvények (lineáris, másodfokú, harmadfokú és négyzetgyök-függvények, fordított arányosság, exponenciális és logaritmikusfüggvény, trigonometrikus függvények, abszolútérték-függvény) és egyszerű transzformáltjaik: $f(x) + c$, $f(x + c)$, $c f(x)$, $f(c \times x)$

Függvények jellemzése Zérushely, növekedés, fogyás, szélsőérték, periodicitás, paritás.

Sorozatok Számtani sorozat, mértani sorozat. Kamatos kamat számítása.

4. Geometria, koordináta geometria, trigonometria

Alapfogalmak, pont-halmazok Tételek távolsága, szöge. Nevezetes pont-halmazok.

Geometriai transzformációk Egybevágósági transzformációk, egybevágó alakzatok.

Középpontos hasonlóság, hasonlóság.

Hasonló alakzatok tulajdonságai.

Az egybevágóságra és a hasonlóságra vonatkozó ismeretek alkalmazása egyszerű feladatokban.

Síkgeometriai alakzatok

Háromszögek Tételek az oldalakra, szögekre, nevezetes pontokra, vonalakra – alkalmazásuk bizonyítási és szerkesztési feladatokban.

Négyszögek Nevezetes négyszögek (trapézok, deltoidok) és tulajdonságaik.

Sokszögek Alaptulajdonságok.

Szabályos sokszögek.

Kör A kör és részei.

Kör és egyenes kölcsönös helyzete.

Térbeli alakzatok Henger, kúp, gúla, hasáb, gömb, csonkagúla, csonkakúp.

Kerület-, terület-, felszín- és térfogatszámítás Egyszerű síkidomok és részeik kerülete, területe.

Testek felszínének és térfogatának számítása.

Hasonló síkidomok és testek különböző mérőszámainak és a hasonlóság-arányának viszonya.

Vektorok A vektor fogalma.

Vektorműveletek (összegvektor, különbségvektor, skalárral való szorzás, skaláris szorzat) és tulajdonságaik.

Vektor koordinátái.

Vektorok alkalmazása.

Trigonometria Szögfüggvények fogalma.

Egyszerű összefüggések a szögfüggvények között.

Színusztétel, koszinusztétel.

Koordináta-geometria Alakzatok (egyenes, kör) egyenlete és kölcsönös helyzetük.

5. Valószínűségszámítás, statisztika

Leíró statisztika Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai (kördiagram, oszlopdiagram).

Gyakoriság, relatív gyakoriság.

Átlagok: számtani közép, súlyozott közép, rendezett minta közepe (medián), leggyakoribbérték (módusz).

Szórás.

Valószínűségszámítás Valószínűség fogalma. A valószínűség klasszikus kiszámítási módja. Visszatevéses mintavétel.

Emelt szint

Témakör Követelmények

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

Halmazelmélet Halmazelméleti alapfogalmak.

Halmazműveletek, műveleti tulajdonságok.

A halmazfogalom és a halmazműveletek használata a matematika különböző területein (pl. számhalmazok, ponthalmazok).

Halmazműveletek alkalmazása feladatokban.

A számosság fogalma.

Logika Logikai műveletek.

A minden, van olyan logikai kvantorok ismerete, alkalmazása.

A nyelv logikai elemeinek tudatos alkalmazása.

Fogalmak, tételek, bizonyítások a matematikában A tárgyalt definíciók és tételek pontos megfogalmazása.

Egyes tanult tételek bizonyításának ismerete.

A matematikában használt néhány bizonyítási típus ismerete és tudatos alkalmazása (pl. skatulyaelv, direkt és indirekt bizonyítás).

Szükséges és elégséges feltételek helyes alkalmazása.

Bizonyítási feladatok megoldása.

Kombinatorika Kiválasztási és sorbarendezési feladatok.

Binomiális tétel ismerete, alkalmazása.

Gráfok A gráf szemléletes fogalma, alkalmazásai.

Gráfelméleti alapfogalmak.

2. Számelmélet, algebra

Számfogalom A valós számkör.
 Alapműveletek, műveleti tulajdonságok ismerete, alkalmazása a valós számkörben.
 Az adatok és az eredmény pontossága, számolások közelítő értékekkel.
 Számrendszerek, a helyiértékes írásmód.
 Számelmélet Osztó, többszörös, összetett szám fogalma.
 A számelmélet alaptétele.
 Számok prímtenyezőkre bontása, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös.
 Oszthatósági feladatok.
 Algebrai kifejezések, műveletek Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel.
 Nevezetes azonosságok, szorzattá alakítások.
 Hatvány, gyök, logaritmus Definíciók, műveletek, azonosságok (egész kitevőjű hatványok, racionális kitevőjű hatványok).
 Irracionális kitevőjű hatvány szemléletes fogalma.
 Logaritmus fogalma, a logaritmus azonosságainak alkalmazása.
 Egyenletek, egyenlőtlenségek Első- és másodfokú egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása.
 Paraméteres egyenletek.
 Az egyenletmegoldás alkalmazása szöveges feladatokban.
 Gyökös, algebrai törtes, abszolútértékes és egyszerű exponenciális, logaritmusos és trigonometrikus egyenletek.
 Egyszerű algebrai törtes, exponenciális és logaritmusos egyenlőtlenségek.
 A középértékek, nevezetes egyenlőtlenségek alkalmazása.
 Többismeretlenes egyenletrendszerek.
 Egyszerű egyenlőtlenségrendszerek.
 3. Függvények, az analízis elemei
 Függvények A függvény matematikai fogalma, megadásának módjai.
 Függvény leszűkítése, kiterjesztése.
 Összetett függvény.
 Függvények grafikonjai, függvénytranszformációk Az alapfüggvények (lineáris, másodfokú, hatvány- és négyzetgyökfüggvények, racionális törtfüggvény, exponenciális és logaritmusfüggvény, trigonometrikus függvények, abszolútérték-függvény) és transzformáltjaik: $c f(ax + b) + d$
 Függvények jellemzése Függvényvizsgálat.
 Szélsőérték-feladatok.
 Sorozatok Sorozat megadása, jellemzése.
 Számtani sorozat, mértani sorozat.
 Kamatos kamat számítása.
 Járadékszámítás.
 Az analízis elemei A határérték szemléletes fogalma.
 A folytonosság szemléletes fogalma.
 A differenciálhányados fogalma, alkalmazása.
 A kétoldali közelítés módszere, a határozott integrál szemléletes fogalma, alkalmazása.
 4. Geometria, koordináta geometria, trigonometria
 Alapfogalmak, pontthalmazok Tételek távolsága, szöge.
 Nevezetes pontthalmazok.
 Geometriai transzformációk A geometriai transzformáció mint függvény.
 Egybevágósági, hasonlósági transzformációk és alkalmazásuk számításos és bizonyítási feladatokban.
 Hasonló alakzatok tulajdonságai.
 A merőleges vetítés szemléletes fogalma.

Síkgeometriai alakzatok

Háromszögek Tételek az oldalakra, szögekre, nevezetes pontokra, vonalakra, alkalmazásuk bizonyítási és szerkesztési feladatokban.

Négyszögek Nevezetes négyszögek (trapézok és deltoidok) és tulajdonságaik.

Húr- és érintőnéyszögek.

Sokszögek Szabályos sokszögek.

Alaptulajdonságok.

Kör A kör és részei.

Kör és egyenes kölcsönös helyzete.

Középponti és kerületi szög, látókör ismerete, alkalmazása.

Térbeli alakzatok Henger, kúp, gúla, hasáb, gömb, csonkagúla, csonkakúp.

Kerület-, terület-, felszín- és térfogatszámítás Egyszerű síkidomok és részeik kerülete, területe.

Testek felszíne és térfogata.

Hasonló síkidomok és testek különböző mérőszámainak és a hasonlóság arányának viszonya.

Vektorok A vektor fogalma.

Vektorműveletek (összegvektor, különbségvektor, skalárral való szorzás, skaláris szorzat) és tulajdonságaik.

Vektor koordinátái.

Vektorok alkalmazása.

Trigonometria Szögfüggvények fogalma.

Összefüggések a szögfüggvények között.

Színusztétel, koszinusztétel.

Koordináta-geometria Alakzatok (egyenes, kör, parabola) egyenlete és kölcsönös helyzetük.

5. Valószínűségszámítás, statisztika

Leíró statisztika Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai (kördiagram, oszlop-diagram, hisztogram).

Gyakoriság, relatív gyakoriság. Átlagok: számtani közép, súlyozott közép, rendezett minta közepe (medián), leggyakoribbérték (módusz).

Szórás.

Valószínűségszámítás A nagy számok törvényének szemléletes tartalma.

A valószínűség klasszikus kiszámítási módja.

Visszatevéses mintavétel és alkalmazásai.

A binomiális eloszlás tulajdonságai, várható értéke és alkalmazásai.

Visszatevés nélküli mintavétel és alkalmazásai.

A hipergeometrikus eloszlás.

Feltételes valószínűség fogalma és konkrét alkalmazásai.

Történelem érettségi követelmény

I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGA-KÖVETELMÉNY

A) KOMPETENCIÁK

1. Források használata és értékelése

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

1.1. Történelmi forrásokból

(tárgyi, írásos stb.)

információk gyűjtése,

következtetések

megfogalmazása

Tudjon válaszolni a forrás tartalmára vonatkozó egyszerű kérdésekre.

Tudja értelmezni a magyar és az egyetemes történelem fontosabb szöveges forrásait, és megadott szempontok szerint tudjon a forrás alapján egyszerű következtetéseket megfogalmazni.

Legyen képes dokumentumokból, megadott szempontok alapján korabeli társadalmi és politikai viszonyokra vonatkozó állításokat megfogalmazni. Megadott szempontok alapján tudjon információkat gyűjteni a forrásból, és tudja az információkat saját korábbi ismereteivel összevetni, az eltéréseket megfogalmazni és indokolni.

Az írásos forrásokat tudja típusuk (pl. törvény, levél, kiáltvány) alapján csoportosítani, meghatározni jellemzőiket, megadott dokumentumok alapján bemutatni.

Legyen képes a forrás szerzőjének szándékára, álláspontjára utaló megállapításokat tenni és azokat a forrás és saját, ismeretei alapján indokolni.

1.2. Különböző típusú forrásokból származó információk összevetése

Tudjon különbséget tenni a múltban lezajlott események egymástól eltérő tartalmú leírásai között.

Legyen képes megállapítani két azonos tárgyú történelmi forrás közti tartalmi és formai különbségeket, és tudjon egyszerű feltételezéseket megfogalmazni a két forrás közti különbség(ek) okáról.

Legyen képes másodlagos és elsődleges források tartalmi összehasonlítására, a megegyezések és eltérések megállapítására.

Legyen képes különböző típusú források és saját ismeretei összevetésével egy témáról összefoglaló ismertetést írni.

Tudja rekonstruálni és bemutatni az álláspontok és cselekedetek mögött meghúzódó szándékokat korabeli források (pl. újságcikkek, emlékiratok,

beszéddek, naplók) segítségével.

1.3. Képi források (pl.
fényképek, karikatúrák,
plakátok)
megadott szempont szerinti
értelmezése

Legyen Képes képi források leírására, a
nagy történelmi korszakok, korstílusok
szerinti csoportosítására.

Tudjon megadott vagy saját maga által
kiválasztott képzőművészeti alkotásokat
felhasználni egy-egy történelmi korszak
sajátosságainak bemutatásához.

Legyen képes karikatúrák vagy
szimbolikus ábrázolások alapján a
szerző álláspontját bemutatni.

Legyen képes a képi forrásból merített
információkat saját ismereteivel
összevetni, az eltéréseket
megfogalmazni és indokolni.

1.4. A történelmi térképek
felhasználása

ismeretszerzéshez

Ismerje a térképes ábrázolás fontosabb
sajátosságait (pl. színek, perspektíva,
szimbólumok).

Tudjon egy történelmi eseménysort,
folyamatot történelmi térkép vagy
térképvázlat segítségével kérdések
alapján vagy önállóan bemutatni.

Különböző térképek
összehasonlításával tudjon változásokat
vagy folyamatokat (pl. etnikai,
településszerkezeti, gazdasági)
bemutatni.

1.5. Információk gyűjtése és
következtetések levonása
egyszerű statisztikai
táblázatokból, diagramokból,
grafikonokból,
kronológiákból

Tudjon statisztikai táblázatok,
diagramok, grafikonok, kronológiák,
sematikus ábrák tartalmára vonatkozó
állításokat megfogalmazni,
következtetéseket levonni, egyszerű,
rövid kifejtést igénylő kérdésekre
válaszolni.

Legyen képes statisztikai adatsorok,
grafikonok, diagramok, sematikus ábrák,

magyarázó ábrák alapján szöveges elemzést készíteni.

Legyen képes szöveges forrás, adatsor alapján diagramot, grafikont, sematikus ábrát készíteni.

1.6. A tények és feltételezések megkülönböztetése

Legyen képes tényekre és feltételezésekre példát hozni - megadott szempontok alapján - egyszerűbb forrásokból és ismeretterjesztő szövegekből.

Legyen képes forrásokban és ismeretterjesztő szövegekben megjelenő tények és feltételezések önálló megkülönböztetésére.

Tudja indokolni ezzel kapcsolatos állításait.

1.7. Társadalmi viszonyok, kormányzati struktúrák vázlatos ábrázolása

Legyen képes a tartalmi követelményekben szereplő témákhoz kapcsolódó szemléltető ábrák kiegészítésére.

Legyen képes megadott kulcsszavak segítségével társadalmi vagy kormányzati struktúrát önállóan ábrázolni.

1.8. Annak bemutatása, hogy a vizsgált forrásban miként tükröződik a szerző személyes helyzete

Legyen képes megállapítani, hogy a szerző az idézett dokumentum megírásakor a rendelkezésre álló (mellékelt) források közül melyiket használhatta.

1.9. A részletek iránti érzékenység a források feldolgozása és elemzése során

Legyen képes a forrás elemzése és értelmezése során megnevezni a történelmi háttérre utaló tartalmi elemeket, műfaji, nyelvi sajátosságokat.

1.10. Néhány konkrét példán keresztül annak értelmezése, hogy egyes történelmi

események és személyek
megítélése a különböző
történelmi korokban eltérő
lehet

Legyen képes megadott források
alapján kifejtetni, hogy azok hogyan
tükrözik a bemutatott személy vagy
esemény megítélését. Legyen képes a
többféle megítélés közötti
különbségeket, valamint azok lehetséges
okaira vonatkozó feltételezéseket
megfogalmazni.

1.11. Érvekkel alátámasztott
vélemény kialakítása az
ellentmondásosan értékelhető
eseményekről és
személyekről

Legyen képes érvekkel alátámasztott
vélemények bemutatására az
ellentmondásosan értékelhető
eseményekről és személyekről.

2. A szaknyelv alkalmazása
TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

2.1. Történelmi fogalmak

azonosítása, helyes használata

Legyen képes a fontosabb történelmi
fogalmakat meghatározás alapján
felismerni.

Legyen képes az egy témához vagy
korhoz kapcsolható fogalmakat
kiválasztani, rendszerezni.

Legyen képes a történelmi
szakszókincset használni. Forrás alapján
legyen képes történelmi fogalmak
meghatározására.

2.2. A történelmi fogalmak
jelentésváltozásainak
ismerete

Tudja, hogy bizonyos fogalmak (pl.
rabszolga, gyarmat, vármegye) a
különböző történelmi korokban eltérő
jelentéssel bírtak. Legyen képes e
különböző jelentéseket források
segítségével értelmezni.

3. Tájékozódás térben és időben

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

3.1. Történelmi helyszínek
azonosítása különböző

térképeken

Legyen képes a fontosabb történelmi topográfiai neveket a vaktérképen bejelölt pontokhoz vagy területekhez kapcsolni, és alapvető ismereteket gyűjteni.

Legyen képes vaktérképen bejelölt fontosabb történelmi helyszíneket azonosítani.

3.2. A földrajzi környezet szerepe az egyes történelmi kultúrák és államok kialakulásában

Tudjon példákat felsorolni arra, hogy a földrajzi környezet hatással volt az egyes történelmi kultúrák és államok kialakulására.

Tudjon feltételezéseket megfogalmazni és azokat indokolni a földrajzi környezetnek az egyes civilizációk kialakulásában játszott szerepéről.

3.3. A történelmi fejlődés során kialakult régiók bemutatása térképeken

Történelmi térképvázlat és más segédlet (pl. forrás, kulcsszavak, szempontok) alapján legyen képes jellemezni a korszak történelmi régióit.

3.4. Egyszerű történelmi térképvázlatok készítése

Tudjon atlasz segítségével egyszerű történelmi térképvázlatot készíteni.

Tudjon történelmi térképvázlatot készíteni vaktérkép és más források alapján történelmi jelenségek és eseménysorok bemutatására.

3.5. A történelmi tér változásainak ismerete

Legyen képes a történelmi régiók, államok határainak változását indokolni.

Legyen képes értelmezni és összehasonlítani az ugyanazon régiót, államalakulatot vagy népet bemutató, különböző korokat ábrázoló térképeket és térképvázlatokat.

3.6. Konkrét történelmi események térben és időben való elhelyezése

Legyen képes a fontos történelmi eseményeket sorrendbe állítani,

évszámokkal, nevekkal és helyekkel összekapcsolni.

Legyen képes megadott segítséggel (pl. térképvázlat, kronológiai tábla, forrás)

Legyen képes önállóan konkrét eseménysorokat bemutatni.

Legyen képes eseményhez vagy eseménysorhoz kapcsolódó adatokat táblázatba rendezni.

konkrét eseménysorokat bemutatni.

3.7. A nagy történelmi korok

és a kisebb korszakok

elnevezésének és

sorrendjének, valamint

legfontosabb jellemzőinek

ismerete

Tudja a nagy történelmi korok és a

kisebb korszakok sorrendjét

megállapítani, jellemzőiket felsorolásból kiválasztani.

Legyen képes a különböző történelmi korszakokat több szempontból

jellemezni.

3.8. Különbségek és

egybeesések felismerése,

értelmezése a világtörténet és

a magyar történelem

legfontosabb eseményei

között

Ismerje fel az egyetemes és a magyar

történelem felsorolt eseményeiből

azokat, amelyek időbeli közelség vagy

valamilyen összefüggés alapján

egymáshoz kapcsolhatók.

Tudjon kiválasztani jelentős magyar és

egyetemes történelmi személyiségeket,

akik egymással kapcsolatban álltak.

Tudja felsorolásból kiválasztani az

egymáshoz kapcsolható jelentős magyar

és egyetemes történelmi személyiségek

kortársait.

Tudjon magyar történelmi

eseményekhez egyetemes, egyetemes

történelmi eseményekhez magyar

eseményeket rendelni időbeli közelség

alapján (pl. azonos év, évtized, helyszín).

3.9. Európa történetének (az

ókortól napjainkig)

többszempontú korszakolása

Tudja az egyetemes vagy a magyar

történelmet megadott szempontból
korszakokra felbontani (pl. gazdasági,
kulturális fejlődés, tudományos
gondolkodás).

4. Eseményeket alakító tényezők feltárása

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

4.1. A tanultak okok és
következmények szerinti
rendezése

Legyen képes a felsorolt történelmi
tényezők közül az okokat és a
következményeket összekapcsolni.

Legyen képes történelmi események
okairól és következményeiről
feltételezéseket megfogalmazni és
azokat indokolni.

4.2. Annak bizonyítása, hogy
a történelmi eseményeknek
általában több oka és
következménye van

Legyen képes a különböző felsorolt
történelmi tényezők közül kiválasztani
az adott történelmi esemény okait,
következményeit.

Példákkal bizonyítsa, hogy egy
történelmi eseménynek egyszerre több
oka és következménye van.

4.3. Különböző típusú okok
és következmények
megkülönböztetése, azok
eltérő jelentőségének
felismerése

Legyen képes a felsorolt történelmi
okok, célok, következmények megadott
szempontok szerinti csoportosítására (pl.
politikai, társadalmi, gazdasági).

4.4. A lényeges és kevésbé
lényeges szempontok,
tényezők megkülönböztetése,
mérlegelése

Legyen képes alapvető történelmi
események lényeges és kevésbé
lényeges elemeinek
megkülönböztetésére.

Legyen képes a történelmi események,
összefüggések lényeges és kevésbé
lényeges szempontjainak
megkülönböztetésére.

4.5. Példákkal való

alátámasztása, hogy nehéz
történelmi szituációkban az
egyes emberek nézeteit,
döntéseit és cselekedeteit
élethelyzetük miként
befolyásolja

Tudjon feltételezéseket megfogalmazni
megadott forrás segítségével, hogy az
emberek nézeteit, döntéseit és
cselekedeteit élethelyzetük miként
befolyásolhatja.

4.6. Önálló kérdések Tudjon egyszerű kérdéseket Tudjon önálló kérdéseket
megfogalmazása, felvetése
történelmi események okairól
és következményeiről
megfogalmazni történelmi események
okairól és következményeiről.
megfogalmazni történelmi események
okairól és következményeiről.

4.7. A változás és fejlődés
közötti különbség értelmezése
konkrét példákon

Példák kiválasztása a változás és a
fejlődés bemutatására.

Példák segítségével értelmezze a
változás és a fejlődés közti különbséget.

4.8. A különböző történelmi
régiók eltérő fejlődésének
bemutatása

Gyűjtsön példákat arra, hogy különböző
történelmi régiók fejlődése eltérő ütemű
lehet.

Források segítségével ismerje fel a
nagyobb történelmi régiók közötti
fontosabb különbségeket.

Mutassa be az egyes korszakok
nagyobb történelmi régiói közötti
fontosabb különbségeket.

4.9. Aktuális események
történelmi előzményeinek
bemutatása

Megadott felsorolásból tudja
kiválasztani valamely aktuális esemény
történelmi előzményeit.

Legyen képes valamely jelenkori
esemény történelmi előzményeire
vonatkozó állításokat megfogalmazni.

4.10. Történelmi analógiák
megadott szempontok szerinti
keresése, értelmezése

Legyen képes hasonló történelmi eseményeket (pl. háborúk, békekötések, forradalmak) megadott vagy önálló szempontok alapján összehasonlítani. Legyen képes történelmi eseményhez megadott szempontok szerint analógiákat keresni, választását indokolni.

4.11. Szabadon választott példa segítségével hosszabb időtávú történelmi változások bemutatása

Legyen képes szabadon választott történelmi jelenségek változásait hosszabb időtávon végigkísérni.

Legyen képes egy ország vagy régió történelmét szabadon választott szempontból hosszabb időtávon keresztül bemutatni.

Legyen képes a tanult történelmi korokat sokrétűen (pl. társadalomtörténeti, gazdaságtörténeti, művelődéstörténeti szempontból) összehasonlítani.

4.12. A magyar történelem sorsfordító eseményeinek többszempontú bemutatása

Hozzon példát arra, hogy a magyar történelem sorsfordító eseményeinek eltérő értékelései léteznek.

4.13. Személyek, pártok, csoportok szerepének fölismerése egy-egy történelmi esemény alakulásában

Legyen képes történelmi események és szereplők között kapcsolatot találni.

Legyen képes források segítségével történelmi szereplőknek az események alakulásában betöltött szerepét bemutatni.

Legyen képes források segítségével történelmi szereplőknek az események alakulásában betöltött szerepét több szempontból bemutatni.

4.14. Annak megállapítása, hogy miként függhetnek össze a történelmi események okai, következményei és a benne részt vevők szándékai

Legyen képes történelmi események okait, következményeit megkülönböztetni.

Legyen képes egyes fontosabb történelmi események következményeit és a benne részt vevők szándékait összevetni.

Legyen képes források alapján történelmi események okait, következményeit és a résztvevők szándékait összehasonlítani, a közöttük levő összefüggésekre rámutatni.

5. Történelmi események és jelenségek problémaközpontú bemutatása

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

5.1. Gazdaság,
gazdaságpolitika, anyagi
kultúra

Legyen képes megkülönböztetni és bemutatni a gazdaság egyes területeit (pl. ipar, mezőgazdaság, infrastruktúra) az adott korban.

Jellemezze a termelési technikákat (pl. nehéz eke, szövőgép) és technológiákat (pl. vetésforgó, textilmanufaktúra) az adott korban.

Tudjon különbséget tenni a munkamegosztás különböző formái között.

Ismerje fel a termelés új szervezeti formáinak és társadalomformáló hatásának kölcsönhatását.

Példákkal bizonyítsa a gazdaság, gazdálkodás és a környezet viszonyának alakulását az egyes történelmi korokban.

Legyen képes több korszakon keresztül végigvezetni a gazdaság változásait.

Tudja jellemezni a tulajdonviszonyokat, és bemutatni a gazdaság szereplőit az adott korban.

Tudja különböző szempontok alapján összehasonlítani az eltérő gazdasági fejlődésű területeket (pl. centrum, periféria).

Legyen képes felismerni és jellemezni egyes korok meghatározó gazdaságpolitikáját. Legyen képes a műveltségi viszonyok és a gazdaság összefüggéseit értelmezni.

5.2. Népeesség, település,

életmód

Legyen képes felismerni és bemutatni a népesedési folyamatok főbb jellemzőit.

Hozzon példát arra, hogy a politikai, társadalmi, etnikai és gazdasági viszonyok hogyan befolyásolják az egyes korszakokban élők életmódját, mentalitását.

Ismerje fel és mutassa be az urbanizáció hatásait (életkörülmények javulása, környezetszennyezés).

Legyen képes források alapján bemutatni az alapvető társadalmi csoportok (pl. nemesség, jobbágyság) életmódját (pl. lakás, öltözködés).

Legyen képes feltárni és értelmezni a felekezeti, társadalmi, politikai és népesedési viszonyok kölcsönhatását.

5.3. Egyén, közösség, társadalom

Legyen képes bemutatni a társadalmi csoportokat eltérő szempontok (pl. műveltség, életmód, gazdasági helyzet) szerint. Legyen képes egy-egy kiemelkedő történelmi személy életútját bemutatni, közösségformáló, társadalomalakító tevékenységét felismerni.

Legyen képes főbb vonalakban bemutatni a helyi társadalom főbb jellemzőit (pl. lakóhely, iskolai közösség kiemelkedő személyiségei, eseményei).

Legyen képes bemutatni a kisebb közösségek és a többségi társadalom együttélését, konfliktusait különböző történelmi korszakokban (pl. nemzetiségi kérdés, zsidókérdés Magyarországon, a romák integrációja hazánkban).

Jellemezze a nemek történelmi

Legyen képes értelmezni az egyén és a közösség érvényesülési (pl.

katonáskodás, hivatal) és

érdekérvényesítési (pl. céh, pártok) lehetőségeit és korlátait a különböző történelmi korokban, helyzetekben.

Tudja jellemezni a társadalmi viszonyokat különböző szempontok alapján (pl. társadalmi mobilitás, társadalmi normák, nyitottság, illetve

zárttság).

Legyen képes értékelni különböző szempontok szerint egy-egy kiemelkedő történelmi személy életművét. szerepvállalását a különböző történelmi korokban.

5.4. A modern demokráciák működése

Legyen képes bemutatni adott parlamenti rendszerek működését és felépítését.

Tudja bemutatni az általános, egyenlő és titkos választójogért folyó küzdelem problémakörét egy konkrét példán keresztül.

Ismerje a politikai érdekérvényesítés különböző formáit (pl. pártok, szakszervezetek, civil szervezetek).

Tudja ismertetni a többpárti parlamentarizmus és az Ún. parlamenti váltógazdaság működését, az ellenzéki pártok szerepét.

Legyen képes bemutatni a demokratikus hatalomgyakorlás, a hatalommegosztás és a hatalom-ellenőrzés eszközeit és módszereit.

5.5. Politikai intézmények, eszmék, ideológiák

Tudja megnevezni és bemutatni a különböző államformákat.

Legyen képes a hatalmi ágakat megkülönböztetni, és az egyes ágak funkcióit, szerepét konkrét példákon keresztül különböző korokban bemutatni.

Legyen képes az egyes nagy történelmi korokra jellemző néhány kormányzati struktúrát (pl. Magyarország kormányzása a XVI-XVII. században, a reformkorban, a dualizmus korában stb.) bemutatni.

Tudja bemutatni a polgári demokratikus és totális rendszerek közötti különbséget.

Legyen képes az egyes nagy történelmi korokra jellemző néhány kormányzati struktúrát összehasonlítani.

Legyen képes a kormányzás szintjeit megkülönböztetni, és formáit különböző korokban (pl. központi kormányzati

intézmények, helyi közigazgatás,
megyék, városi önkormányzat)
bemutatni.

Legyen képes bemutatni az állam és az
egyház viszonyának változásait
különböző korokban.

Ismerje az emberiség fejlődése során
megfogalmazott korszakokat
meghatározó eszméket, ideológiákat.

Legyen képes a nemzetállamok
kialakulásának történelmi körülményeit,
jellemzőit bemutatni.

5.6. Nemzetközi
konfliktusok és
együttműködés

Legyen képes bemutatni egy-egy
politikai/katonai szövetségi rendszer
kialakulását, célkitűzéseit.

Legyen képes különböző korok jellemző
hadsereg típusait jellemezni, a fegyverek
(pl. fegyvertípusok, fegyvernemek)
fejlődését ismertetni.

Legyen képes a világ- és a magyar
történelem egyes sorsfordító csatáit (pl.
Mohács, Waterloo, Sztálingrád)
ismertetni, a győzelem és vereség
okairól állításokat megfogalmazni.

Érdeklődés és egyetértés az Európai
Unióban konkrét példákon keresztül.

Legyen képes bemutatni egy-egy
politikai/katonai szövetségi rendszer
kialakulását, az egyes országok,
szövetségi rendszerek közötti
konfliktusok kiváltó okait, a
konfliktusban részt vevők célkitűzéseit
és az azokat lezáró békeszerződéseket.

Legyen képes egy-egy háborút
bemutatni, a háború kimenetelét
meghatározó tényezőket elemezni.

Tudja mérlegelni a háborús terhek és
következmények (pl. vereség,
emberveszteségek, gazdasági
kimerültség, növekvő hátszónyi
elégedetlenség) hatásait a hadviselő
országokra.

Legyen képes bemutatni a második
világháború utáni döntő világpolitikai
folyamatokat és a nemzetközi
együttműködés színtereit.

Értse a globalizáció jelenségeit, és

értelmezze a globális problémákat.
Legyen képes értelmezni az európai
integráció alapelveit.

B) TÉMAKÖRÖK

A középszintű érettségi vizsgán a számon kérhető évszámok, személyek, topográfiai adatok és fogalmak

megegyeznek az alap- és középfokú történelem kerettantervek évszámokra, személyekre, topográfiai adataira és

fogalmaira vonatkozó - az adott témakörhöz rendelhető - tantárgyi követelményeivel.

Az emelt szintű érettségi vizsga egyszerű, rövid választ igénylő feladatainak megoldásához szükséges részletes

követelményeket a történelem kerettanterveknek az évszámokra, személyekre, topográfiára és fogalmakra vonatkozó

részei tartalmazzák.

Az emelt szintű érettségi vizsga írásbeli részének szöveges (kifejtendő) feladatai és szóbeli tételei megoldásához

szükséges nevek, fogalmak stb. körét a kerettantervek és a vizsgakövetelmények az adott témaköröknél példák

segítségével jelzik.

1. Az ókor és kultúrája

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

1.1. Vallás és kultúra az
ókori Keleten

Az egyes civilizációk vallási és
kulturális jellemzőinek azonosítása.

Egy folyam menti civilizáció jellemzői
(pl. Egyiptom, Kína). Az egyistenhit a
zsidó vallásban.

1.2. A demokrácia
kialakulása Athénban

Az athéni demokrácia intézményei,
működése.

Az athéni demokrácia kialakulásának
folyamata.

A spártai állam

1.3. A római köztársaság
virágkora és válsága, az
egyeduralom kialakulása

A hódító háborúk társadalmi és politikai
következményei a köztársaság korában.

Augustus principátusának jellemző
vonásai

1.4. Az antik hitvilág,
művészet, tudomány

A görög hitvilág néhány jellemző
vonása (pl. többistenhit, halhatatlan
istenek), a legfontosabb istenek nevének
ismerete.

A klasszikus kor és a hellenizmus

kimagasló kulturális emlékei.

A római építészet jelentős alkotásainak azonosítása.

A római városépítés jellegzetességei és emlékei Pannóniában.

A görög tudomány egyes területeinek egy-egy alkotója (történetírás, természettudományok, filozófia).

A római történetírás egy-egy jelentős alkotója (pl. Livius, Tacitus).

1.5. A kereszténység

kialakulása és elterjedése

A kereszténység főbb tanításai. A kereszténység történetének néhány állomása az ókorban (pl. páli fordulat, üldöztetés, milánói ediktum, niceai zsinat).

1.6. A népvándorlás, az antik civilizáció felbomlása

A Nyugat-római Birodalom bukása és a népvándorlás.

A népvándorlás legfontosabb mozzanatainak és résztvevőinek ismerete, térbeli elhelyezése (pl. germánok, hunok).

2. A középkor

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

2.1. A feudális társadalmi és A középkori uradalom jellemző vonásai A Frank Birodalom történetének főbb

gazdasági rend jellemzői (pl. vár, majorság, jobbágytelek).

A mezőgazdasági technika fejlődésének néhány jellemző mozzanata a X-XI. században.

állomásai (pl. Poitiers, Verdun).

2.2. A nyugati és keleti kereszténység

Az egyház politikai szerepe a nyugati kereszténységben.

A legfontosabb szerzetesrendek jellemzői (pl. bencések, ferencesek).

Az ortodox és a nyugati kereszténység főbb jellemzői (pl. önálló nemzeti egyházak, eltérő liturgia és egyházművészet).

2.3. Az iszlám vallás és az arab világ; a világvallások elterjedése

Az iszlám vallás kialakulása és főbb tanításai.

A világvallások civilizációformáló

szerepe.

Az arab hódítás, az iszlám
elterjesztésének fontosabb szakaszai (pl.
635 Damaszkusz, 732 Poitiers).

2.4. A középkori városok Egy középkori város jellemzőinek
bemutatása.

A középkori kereskedelem sajátosságai.

A középkori céhes ipar bemutatása.

2.5. Egyházi és világi kultúra
a középkorban

Az egyház szerepe a középkori
művelődésben és a mindennapokban.

A romantika és a gótika főbb
stílusjegyei.

A lovagi kultúra és értékrend néhány
eleme.

Híres egyetemek Nyugat- és Közép-
Európában (pl. Párizs, Oxford, Prága),
az egyetemi oktatás jellemzői, a
skolasztika (Aquinoi Szent Tamás).

2.6. A humanizmus és a
reneszánsz Itáliában

A humanizmus és a reneszánsz főbb
jellemzői.

A humanizmus és a reneszánsz
jellemzői (pl. emberközpontúság, antik
embereszmény) és fontosabb itáliai
képviselői (pl. Petrarca, Machiavelli és
Raffaello).

2.7. Az angol és a francia

rendi állam működése

A rendi állam kialakulása és működése
Angliában és Franciaországban.

2.8. Az Oszmán Birodalom
terjeszkedése

Az Oszmán Birodalom katonai
rendszerének jellemző vonásai források
alapján.

Az oszmán hódítás irányai, legfontosabb
állomásai a XIV-XVI. században.

Az Oszmán Birodalom jellemző
vonásai és társadalmi háttere (pl.
szolgálati birtok, szpáhi, gyermekadó,
janicsár).

3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

3.1. A magyar nép

őstörténete és vándorlása

A magyar nép vándorlása térkép

alapján.

A vándorló magyarság képe a korabeli forrásokban (pl. arab és bizánci források).

Eltérő tudományos elképzelések a magyar őstörténettel kapcsolatban (pl. eredet, őshaza).

3.2. A honfoglalástól az államalapításig

A honfoglalás.

A honfoglaló magyarság társadalma és életmódja források alapján.

Géza fejedelemsége és Szent István államszervező tevékenysége.

A kalandozó magyarok képe a korabeli forrásokban.

Szent István törvényalkotó tevékenysége.

3.3. Az Árpád-kor Az Aranybulla.

A tatárjárás és az ország újjáépítése IV. Béla idején.

Az új rend megszilárdulása Szent László és Könyves Kálmán idején.

3.4. Társadalmi és gazdasági

változások Károly Róbert,

Nagy Lajos, Luxemburgi

Zsigmond idején

Károly Róbert gazdasági reformjai.

A magyar városfejlődés korai szakasza.

Nagy Lajos törvényei és az Anjou-kori társadalom.

Zsigmond király külpolitikája (pl. a nyugati egyházszakadás megszüntetése, a huszita kérdés kezelése, oszmánok elleni védekezés).

3.5. A Hunyadiak Hunyadi János harcai a török ellen.

Mátyás király uralkodói portréja intézkedései alapján.

Mátyás király bel- és külpolitikája.

3.6. Kultúra és művelődés Jelentős Árpád- és Anjou-kori művészeti emlékek felismerése.

Mátyás király és a reneszánsz.

4. Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

4.1. A nagy földrajzi

felfedezések és

következményei

A nagy földrajzi felfedezések

legfontosabb állomásai térkép alapján.

Az Európán kívüli civilizációk hatása Európára és a gyarmatosítás.

A kapitalista világgazdasági rendszer kialakulásának kezdetei, a legfőbb társadalmi és gazdasági folyamatok a XVI-XVII. században Nyugat-Európában.

4.2. Reformáció és katolikus megújulás

A reformáció főbb irányzatai források alapján (lutheránus, kálvinista).

A katolikus megújulás, az ellenreformáció kibontakozása.

A barokk stílus jellemzői.

Nagyhatalmi konfliktusok és vallási ellentétek a koraújkori Európában (pl. francia-Habsburg vetélkedés, harmincéves háború).

4.3. A kontinentális abszolutizmus és a parlamentáris monarchia megszületése Angliában

A francia abszolutizmus XIV. Lajos korában.

Az alkotmányos monarchia működése.

Az angolszász kapitalizálódás, a polgári fejlődés és a mindennapi élet a kora újkori Angliában

Nagyhatalmi erőviszonyok, az európai egyensúly a XVIII. században.

4.4. A tudományos világkép átalakulása, a felvilágosodás

A felvilágosodás legjelentősebb gondolatai és főbb képviselői források alapján.

Az új világszemlélet kialakulása (pl. racionalizmus), az újkori természettudományok (pl. mechanika, newtoni fizika) és társadalomtudományok (pl. társadalmi szerződés, államelmélet) kibontakozása.

5. Magyarország a Habsburg Birodalomban

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

5.1. A mohácsi csata és az ország három részre szakadása

A mohácsi vész és az ország részekre szakadása.

Végvári küzdelmek.

Összetartó és elválasztó erők a három országrészben (pl. törökök elleni védekezés, gazdaság, vallás).

A rendi és vallási törekvések összekapcsolódása a Bocskai-féle szabadságharcban.

5.2. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora

Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete (pl. három nemzet, vallási tolerancia).

Bethlen Gábor kül- és belpolitikája.

5.3. A török kiűzése és a

Rákóczi szabadságharc

A Rákóczi szabadságharc

fordulópontjai.

A szatmári béke.

A török kiűzésének kérdései és Zrínyi Miklós.

A spanyol örökösödési háború és a Rákóczi szabadságharc.

5.4. Magyarország a XVIII.

századi Habsburg

Birodalomban

Demográfiai változások, a nemzetiségi arányok alakulása.

Mária Terézia és II. József reformjai.

Az udvar és a rendek viszonyának alakulása.

5.5. Művelődés, egyházak, iskolák

A hazai reformáció és a barokk kulturális hatásai források alapján.

Az állami oktatáspolitikai főbb intézkedései.

6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

6.1. A francia polgári

forradalom politikai

irányzatai, az Emberi és

Polgári Jogok Nyilatkozata

Az Emberi és Polgári Jogok

Nyilatkozatának alapkérdései.

Az alkotmányos monarchia válsága és bukása.

A főbb irányzatok (pl. alkotmányos monarchisták, girondiak), valamint képviselőik társadalmi és politikai elképzeléseinek összehasonlítása.

A jakobinus diktatúra.

6.2. A napóleoni háborúk és
a Szent Szövetség Európája

A napóleoni háborúk fordulópontjai (pl.
Moszkva, Lipcse).

A nagyhatalmi együttműködés céljai és
rendszere a bécsi kongresszus nyomán.

6.3. A XIX. század eszméi A korszak főbb eszmeáramlatainak
(liberalizmus, nacionalizmus,
konzervativizmus és szocializmus)
jellemzői források alapján.

A legfontosabb állam- és alkotmányjogi
fogalmak (pl. alkotmány, parlament,
képviselői rendszer, szavazati jog,
hatalommegosztás).

6.4. Az ipari forradalom és
következményei

Az ipari forradalom legjelentősebb
területei (könnyűipar, nehézipar,
közlekedés) és néhány találmánya.

Az ipari forradalom teremtette
ellentmondások (pl.
környezetszennyezés, életmódváltozás, a
nyomor kérdése).

Az ipari forradalom eredményeinek (pl.
városiasodás, demográfiai robbanás)
kibontakozása és egymásra hatása.

6.5. Nagyhatalmak és
katonai-politikai szövetségek
a századfordulón

Az USA kialakulása és nagyhatalommá
válása.

Németország nagyhatalommá válása.

A balkáni konfliktusok okai.

A szövetségi rendszerek kialakulásának
okai az első világháború előtt.

Gyarmatok és gyarmattartók a
századfordulón.

6.6. Tudományos, technikai
felfedezések, újítások és
következményeik

A második ipari forradalom alapvető
vonásainak bemutatása.

A technikai fejlődés hatása a
környezetre és az életmódra konkrét
példák alapján.

Az ipari forradalom legfontosabb
találmányainak és felfedezőinek
bemutatása (pl. Benz, Edison, a
robbanómotor, telefon).

A tudományos és technikai fejlődés

hatása a társadalomra, a gondolkodásra,
az életmódra és a környezetre.

7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

7.1. A reformmozgalom

kibontakozása, a

polgárosodás fő kérdései

A reformkor fő kérdései.

Széchenyi és Kossuth reformprogramja.

A rendi országgyűlés és a

megyerendszer működése.

A gazdasági átalakulás jellemzése és
elemzése.

A magyar társadalom rétegződése és
életformái.

7.2. A reformkori

művelődés, kultúra

A korszak kulturális életének főbb
jellemzői.

A nemzeti érzés megerősödése a
magyarság és a nemzetiségek körében.

7.3. A polgári forradalom A pesti forradalom eseményei.

Az áprilisi törvények.

A német, az olasz és ausztriai
mozgalmak hatása a magyar
szabadságharcra.

Nemzetiségi törekvések a Habsburg
birodalomban.

7.4. A szabadságharc A főbb hadjáratok, a katonai erőviszonyok alakulása, a vereség okai.

A Függetlenségi Nyilatkozat.

Ausztria és Magyarország közjogi
viszonyának alakulása.

Nagyhatalmi elképzelések Közép-
Európa szerepéről.

7.5. A kiegyezés előzményei és megszületése

A kiegyezés megszületésének okai.

A kiegyezés tartalma és értékelése.

A kiegyezés alternatívái, a
kiegyezéshez fűződő viták (pl. dunai
konföderáció, Kasszandra levél).

7.6. Gazdasági eredmények és társadalmi változások a dualizmus korában

Kibontakozó ipar, fejlődő
mezőgazdaság, közlekedés.

Budapest világvárossá fejlődése.

Az átalakuló társadalom sajátosságai.

Nemzetiségek a dualizmus korában.
A cigányság helye a magyar
társadalomban.

A' polgári állam kiépülése
Magyarországon (pl. közigazgatás,
közegészségügy, iskolahálózat).
Magyar nemzetiségi politika és
nemzetiségi törekvések.

A környezet átalakításának
következményei (pl. vasútépítés,
városfejlődés, iparosítás).

7.7. Az életmód, a
tudományos és művészeti élet
fejlődése

Az életmód változásai a
századfordulón.

A magyar tudomány és művészet
néhány kiemelkedő személyisége.

A tömegkultúra néhány jelensége
Magyarországon (pl. divat, szórakozás,
sport, sajtó).

8. Az első világháborútól a kétpólusú világ felbomlásáig

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

8.1. Az első világháború
jellege, jellemzői; a Párizs
környéki békék

Szövetségi rendszerek, frontok, az új
típusú hadviselés jellemzői.

A Párizs környéki békék területi, etnikai
és gazdasági vonatkozásainak elemzése.

A hátszág szerepe a háborúban.

Nagyhatalmi érdekek és ellentétek a
béketárgyalásokon.

8.2. A gazdaság és a A modern életforma néhány A világgazdaság átrendeződése a
társadalom új jelenségei a
fejlett világban

jellegzetessége (pl. mozi, autó).

A nők szerepének változása.
háború után.

A gyarmati világ szétesésének kezdetei
(pl. India, Közel-Kelet).

8.3. Tekintélyuralmi
rendszerek Közép-Európában
és az olasz fasizmus

Az olasz fasizmus jellemzői.

Tekintélyuralmi rendszerek bemutatása

Közép-Európában és a Balkánon.

8.4. Az USA és az 1929-33-
as gazdasági válság

A világválság jelenségei, gazdasági és társadalmi következményei.

Az USA gazdasági fellendülése és nemzetközi szerepe.

A válság kezelésének módjai egy adott országban (pl. USA, Nagy-Britannia).

8.5. A nemzetiszocializmus hatalomra jutása és működési mechanizmusa

A náci Németország legfőbb jellemzői.

A náci ideológia és propaganda.

A totális állam kiépítése

Németországban.

8.6. A bolsevik ideológia és a sztálini diktatúra az 1920-30-as években

A bolsevik hatalomátvétel körülményei.

A sztálini diktatúra legfőbb jellemzői.

A bolsevizmus ideológiája.

A bolsevik propaganda főbb jellemzői.

A sztálini gazdaságpolitika.

8.7. A második világháború

előzményei jelentős fordulatai

A világháború előzményei, katonai és politikai fordulópontjai.

A holokauszt.

A szövetséges hatalmak

együtműködésének elemzése.

Háborúellenes katonai és polgári erőfeszítések.

8.8. A hidegháború és a kétpólusú világ jellemzői

Az ENSZ létrejötte, működése.

Nemzetközi konfliktusok a hidegháború idején (pl. Korea, Kuba, Suez).

Nyugat-Európa újjáépítése és a közös európai intézmények kialakulásának kezdetei.

A gyarmati rendszer felbomlása - a „harmadik világ” kialakulása.

Gandhi erőszakmentes mozgalma.

8.9. A szocialista rendszerek bukása

A szovjet blokk kialakulása és jellemzői.

Rendszerváltozás Kelet-Közép-Európában.

A német kérdés.

9. Magyarország története az első világháborútól a második világháborús összeomlásig

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

9.1. Az Osztrák-Magyar
Monarchia felbomlása és
következményei

Az Osztrák-Magyar Monarchia
felbomlása.

Trianon gazdasági, társadalmi és etnikai
hatásai.

A Károlyi-kormány bel- és külpolitikai
mozgástere és intézkedései.

A tanácskormány uralomra kerülése,
politikája, bukásának okai.

Trianon társadalmi és bel- és
külpolitikai következményei.

9.2. A Horthy-rendszer
jellege és jellemzői

Az ellenforradalmi rendszer
konszolidációjának legfontosabb
lépései.

Politikai életpályák bemutatása és
elemzése (pl. Bethlen István, Teleki
Pál). Gazdasági válság és
radikalizálódás a belpolitikában
(Gömbös és kísérlete).

9.3. Művelődési viszonyok
és az életmód

Társadalmi rétegződés és életmód a
húszas-harmincas években.

A klebelsbergi kultúrpolitika
kibontakozása és főbb jellemzői (pl.
kultúrfölény, valláserkölcsei nevelés).

Tudomány és művészet főbb képviselői
a két világháború közötti

Magyarországon (pl. Szent-Györgyi
Albert, Bartók Béla).

9.4. A magyar külpolitika
mozgástere, alternatívái

A magyar külpolitika céljai és
kapcsolatai a két világháború között.

Magyarország a náci birodalom
árnyékában (pl. gazdasági és politikai
kényszerek, kitörési kísérletek).

A területi revízió lépései.

9.5. Magyarország részvétele
a világháborúban

Magyarország háborúba lépése és
részvétele a Szovjetunió elleni
harcokban.

Kállay Miklós miniszterelnöksége.

Háborúellenes törekvések (pl. Magyar Történelmi Emlékbizottság, szárszói találkozó).

9.6. A német megszállás és a holokauszt Magyarországon
Magyarország német megszállása és a nyilas hatalomátvétel.

A holokauszt Magyarországon (pl. zsidótörvények gettósítás, deportálás).
Az antiszemitizmus és a zsidókérdés Magyarországon.

10. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig
TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

10.1. A szovjet felszabadítás és megszállás

A szovjet felszabadítás és megszállás.
Az ország háborús emberáldozata és anyagi vesztesége.

A nemzetközi helyzet hatása a magyar belpolitika alakulására 1945 és 1948 között (pl. SZEB intézkedései, németek kitelepítése).

10.2. A határon túli magyarság sorsa

A magyarság helyzetének főbb jellemzői a szomszédos országokban.

10.3. A kommunista diktatúra kiépítése és működése

Az 50-es évek jellemzői, a rendszer működése a Rákosi-korszakban.

Életmód és mindennapok.

Az elnyomás formái és „gépezete”.

10.4. Az 1956-os forradalom és szabadságharc

Az 1956-os forradalom és szabadságharc kitörésének okai és főbb eseményei.

A megtorlás megnyilvánulási formái, áldozatai.

A magyar forradalom nemzetközi jelentősége és összefüggései (pl. szuezi válság szerepe, a magyar kérdés az ENSZ-ben).

10.5. A Kádár-rendszer jellege, jellemzői

A rendszer jellemzői a Kádárkorszakban.

Életmód és mindennapok.

A kádári társadalom- és kultúrpolitika

alakulása (pl. „gulyás- vagy fridsiderkommunizmus”, három T).

10.6. A rendszerváltozás A rendszerváltozás tartalma és következményei (pl. államforma, szabadságjogok, függetlenség).

Magyarország a kilencvenes években (pl. jogalkotás, társadalmi változások - vesztesek és győztesek).

11. A jelenkor

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

11.1. A közép-európai régió

jellemzői, távlatai, a

posztszovjet rendszerek

A közép-európai régió sajátos problémái.

A balkáni konfliktusok, Jugoszlávia felbomlása.

Nemzeti, etnikai, vallási kisebbségek problémái helyzete néhány országban (pl. Románia, Magyarország, Ukrajna).

11.2. Az európai integráció

története

Az Európai Unió legfontosabb intézményei.

A „Hatok” Közös Piacától az Európai Unióig (1957-1992), az integráció főbb állomásai.

Együttműködés és eltérő érdekek az unióban.

Az Európai Unió helye a világ gazdaságban.

11.3. A „harmadik világ” A fejlődő országok főbb problémái (pl. népességnövekedés, szegénység, élelmezési és adósságválság).

A demográfiai válság társadalmi és gazdasági okai.

11.4. Fogyasztói társadalom;

ökológiai problémák, a

fenntartható fejlődés

A technikai civilizáció és a gazdasági növekedés hatása a természeti környezetre.

A környezettudatos magatartás kulturális, gazdasági és politikai feltételei.

11.5. A globális világ

kihívásai és ellentmondásai

A tömegkultúra új jelenségei (pl. film, reklám).

12. A mai magyar társadalom és életmód

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

12.1. Alapvető állampolgári ismeretek

Az emberi jogok ismerete és a jogegyenlőség elvének bemutatása.

Az állampolgári jogok, kötelességek.

A szociális piacgazdaság jellemzői.

12.2. Etnikumok és

nemzetiségek a magyar társadalomban

Nemzetiségek a mai magyar

társadalomban (pl. számuk, arányuk, helyzetük, intézményeik).

12.3. A magyarországi romák

A hazai romák helyzete (oktatás, lakhatás, egészségügy, foglalkoztatás).

A diszkrimináció fogalma.

12.4. A parlamenti

demokrácia működése és az önkormányzatiság

A választási rendszer. A helyi

önkormányzatok feladatai, szervezetei és működésük.

A magyar alkotmányosság elemei (pl. a konstruktív bizalmatlanság intézménye, népszavazás) és intézményei (pl. alkotmánybíróság, ombudsmani intézmény).

12.5. Társadalmi, gazdasági és demográfiai változások

Demográfiai változások

Magyarországon az elmúlt fél évszázadban.

A magyar társadalom

szervezetváltozásai az elmúlt fél

évszázadban. Magyarország gazdasága

és beilleszkedése az európai, illetve világgazdaságba.

Informatika érettségi követelmények

I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGVIZSGA-KÖVETELMÉNY

E dokumentum a kétszintű, egységes informatika érettségi vizsga részletes követelményeit és a vizsga leírását tartalmazza.

Az informatika vizsga - a többi tantárgyhoz hasonlóan - központi kidolgozású részletes vizsgakövetelményekre

épül.

E vizsga bármely középiskolában tanuló diák számára szabadon választható vizsga, s az oktatási törvénynek és az

érettségi vizsgaszabályzatnak megfelelően kétszintű lehet: közép- és emelt szintű.

A középszintű vizsga a középiskolai tanulmányokat lezáró jellegű.

Az emelt szintű vizsga mindemellett a felvételi vizsgát is kiváltja azokban a felsőoktatási intézményekben,

amelyekben a számítástechnika, a programozás vagy az informatika az előírt, illetve választható felvételi tantárgy.

Mindkét vizsga központilag előállított, gyakorlati és szóbeli részekből áll a vizsgaleírásban szereplő jellemzők

szerint.

A részletes követelményrendszer felépítése az Érettségi vizsgaszabályzatban foglalt általános követelmények

szerkezetét követi.

A középszintű érettségi anyagának meghatározásához elsődleges szempont, hogy a

követelmények olyan

ismereteket és képességeket tartalmazzanak, amelyek segítik az eligazodást és a munkába állást az információs

társadalomban.

Az emelt szintű érettségi anyagát ezen kívül meghatározzák az egyetemek és főiskolák informatikai szakjain várt

tudás- és képességigények.

Az emelt szint a középszint követelményeit magában foglalja, de azokat magasabb szinten kéri számon, továbbá

kiegészül a felvételihez szükséges tudásanyaggal is.

A) KOMPETENCIÁK

Általános kompetenciák

A tanulóktól elvárjuk, hogy az érettségi vizsgán az alábbi általános kompetenciák meglétét bizonyítsa

- korszerű alkalmazói készség (a számítógépek, az informatikai kultúra lehetőségeit kihasználni tudó tanulók

képzése)

- algoritmikus gondolkodás (a matematikához hasonló gondolkodásfejlesztő szerep, amely az iskolában, s a

hétköznapi életben is alapvető fontosságú);

- önálló munkavégzés (a számítógép, mint a tanuló tevékenységére azonnal reagáló eszköz, lehetőséget teremt az

egyéni ütemű tanulásra, a tehetségekkel való különleges foglalkozásra, ...);

- együttműködő-készség, csoportmunka (nagyobb számítógépes feladatok megoldása megköveteli a

csoportmunkát, feladatok részekre osztását, a másokkal való kapcsolattartást);

- alkotó munka (akár programot írunk a számítógéppel, akár szöveges dokumentumot vagy adatbázist, a

végeredmény akkor is egy termék lesz, a készítés folyamatának, s a „termékségnek” minden egyes

következményével együtt);

- az informatika és a társadalmi kölcsönhatásának felismerése (az informatika rohamos fejlődése az egész

társadalmat gyökeresen átalakítja, s ebben az állandóan változó világban csak az érezheti otthon magát, aki érti a változásokat, s azok mozgatóit).

Tartalomorientált kompetenciák

Információs társadalom

- A tanuló legyen tájékozott a jelek és kódok világában;
- értse és tudja használni a gyakorlatban a telekommunikációs eszközöket, rendszereket, képes legyen

bekapcsolódni az információs társadalomba;

- képes legyen a korszerű eszközök használatával információt szerezni, feldolgozni, és tudását gyarapítani;

- ismerje az informatika fejlődéstörténetének főbb állomásait;

- ismerje a túlzott informatikai eszközhasználat veszélyeit;

- ismerje az informatika etikai és jogi vonatkozásait!

Informatikai alapok - hardver

- A tanuló ismerje a jelátalakítás és kódolás jelentőségét és módszereit a korszerű informatikában;

- ismerje és használja a rendelkezésre álló (személyi) számítógépet és perifériáit;

- ismerje a helyi és távhálózatok alapvető szolgáltatásait;

- legyen tisztában a számítógépes munkakörnyezet munkavédelmi és ergonómiai kérdéseivel!

Informatikai alapok - szoftver

- A tanuló ismerje a tanult operációs rendszer(ek) felhasználói felületét és felépítését;

- tudja kezelni a könyvtárszerkezetet;

- ismerje az állománykezelés, adatkezelés lehetőségeit;

- ismerje a számítógépes hálózat(ok) alapvető kommunikációs szolgáltatásait!

Szövegszerkesztés

- A tanuló tudja kezelni a rendelkezésére álló szövegszerkesztő programot;

- tudja használni a szövegszerkesztő program lehetőségeit;

- tudjon önállóan készíteni egyszerű szöveges dokumentumokat;

- részletes feladatleírás alapján legyen képes bármilyen szöveges dokumentum előállítására;

- ismerje a fontosabb típusdokumentumok (pl. meghívó, levél, ...) lehetséges tartalmát és szerkezetét, tudjon

ilyeneket önállóan elkészíteni;

- tudja dokumentumait esztétikus formára hozni;

- tudja kezelni a szövegszerkesztő nyelvi segédeszközeit (helyesírás ellenőrző, szinonima szótár), törekedjen a

helyes és igényes fogalmazásra;

- tudjon szöveges dokumentumaiba képeket, táblázatokat (más programok által készített objektumokat)

beilleszteni!

Táblázatkezelés

- A tanuló tudja kezelni a rendelkezésére álló táblázatkezelő programot;

- tudja használni a táblázatkezelő program lehetőségeit;

- legyen képes adatokat egyszerű táblázatokba rendezni, azokon elemi számításokat végezni;

- legyen képes egyszerű kimutatásokat készíteni;

- tudjon adatokat célszerűen csoportosítani, közülük meghatározottakat kigyűjteni;

- tudja kimutatásait diagramokkal kiegészíteni, a diagramokat esztétikusan megtervezni!

Adatbázis-kezelés

- A tanuló tudja kezelni a rendelkezésére álló adatbázis-kezelő programot;

- legyen képes adatmodellt alkotni egy konkrét feladat alapján;

- az adatmodell alapján tudjon adatbázist definiálni, annak tartalmát folyamatosan karbantartani;

- tudjon egyszerű adatbeviteli sémát (űrlapot) tervezni és alkalmazni;

- tudjon adattáblák között kapcsolatokat felismerni és felépíteni;

- nagy adatbázisokból is tudjon lekérdezéssel információt nyerni;

- a nyert adatokat tudja esztétikus, használható formába elrendezni!

Információs hálózati szolgáltatások

- Tudjon interneten információt keresni barangolással, illetve tematikus keresőprogramokkal;

- tudjon elektronikus levelet írni, fogadni, leveleihez különböző dokumentumokat csatolni;

- tudjon hálózaton keresztül közvetlen kapcsolatokat létrehozni;

- tudjon szöveges dokumentumokat, adatállományokat hálózatra elhelyezni;

- tudjon célszerű hiperszöveges dokumentumokat készíteni!

Prezentáció (bemutató) és grafika

- A tanuló tudja kezelni a rendelkezésére álló rajzoló, valamint prezentációs programot;

- tudja használni a rajzoló, valamint prezentációs program lehetőségeit;

- tudjon egyszerű ábrákat rajzolni, azokkal műveleteket végezni;

- tudjon képekkel műveleteket végezni, minőségüket javítani;

- grafikus ábráit, képeit legyen képes szöveges környezetbe esztétikusan elhelyezni;

- képekből, szövegekből tudjon bemutatókat létrehozni!

Könyvtárhasználat

- A tanuló legyen képes az információs társadalom kihívásainak fogadására;

- rendelkezzen a könyvtárra alapozott önművelés képességével;

- a forrásokat komplex és alkotó módon tudja használni;

- ismerje a forrásfelhasználás etikai/formai szabályait!

Algoritmizálás, adatmodellezés

- A tanuló legyen képes egy programozási feladatot szabatosan megfogalmazni;

- tudjon pontos feladatmeghatározás után adatmodellt felállítani;

- tudjon használni legalább 2 algoritmust leíró eszközt;

- tudjon a megoldandó feladathoz algoritmust készíteni;

- legyen képes algoritmusok számítógépes megvalósítására, az elkészült algoritmus helyességének ellenőrzésére!

A programozás eszközei

- A tanuló legyen képes egy programozási feladatot adott programozási nyelven megoldani;

- legyen képes használni egy programozási nyelv fejlesztői környezetét;

- legyen képes tesztelni programját, hibát keresni, majd javítani benne!

B) VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

1. Információs társadalom

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

1.1. A kommunikáció

1.1.1. A kommunikáció általános modellje

Ismerje a kommunikáció modelljét és tudjon gyakorlati példákat (kommunikációs rendszereket) bemutatni értelmezni.

1.1.2. Információs és kommunikációs technológiák és rendszerek

Ismerje a használatos

(tele)kommunikációs rendszereket
(pl. telefon, tv, ...).

1.1.3. Számítógépes információs
rendszerek az iskolában és a
gazdaságban

Ismerjen számítógépes
katalógusokat és adatbázisokat.

1.1.4. Közhasznú információs
források

Legyen képes összetett keresésre az
interneten, keresőszerverek
segítségével.

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

1.2. Információ és társadalom

1.2.1. Az informatika

fejlődéstörténete

Ismerje az informatika
fejlődéstörténetének főbb fázisait,
eseményeit.

1.2.2. A modern információs
társadalom jellemzői

1.2.3. Informatika és etika Legyen elképzelése a legújabb
információs és kommunikációs
technológiák társadalmi hatásairól.

1.2.4. Jogi ismeretek Ismerje a túlzott informatikai
eszközhasználat

személyiségromboló,
egészségkárosító hatását.

Ismerje a helyi és a távhálózatok
netikettjét.

Tudja, hogy a vírusok a szoftverben
és hardverben károkat okozhatnak.

Legyen tisztában azzal, hogy az
adat, az információ áru, jelentős
értéket képviselhet.

Ismerje a szerzői jog fogalmát.

Tudja csoportosítani a szoftvereket
felhasználói szerződés szerint
(freeware, shareware, üzleti).

2. Informatikai alapismeretek - hardver

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

2.1. Jelátalakítás és kódolás

2.1.1. Analóg és digitális jelek

2.1.2. Az adat és az

adatmennyiség

2.1.3. Bináris számábrázolás

Ismerje az analóg és a digitális jel
fogalmát, különbségeit. Tudja,

hogy minden érzékelhető jel jó közelítéssel digitalizálható.

2.1.4. Bináris karakterábrázolás

2.1.5. Bináris kép- és színkódolás

2.1.6. Bináris hangkódolás

2.2. A számítógép felépítése

2.2.1. A Neumann-elvű számítógépek

2.2.2. A (személyi) számítógép

részei és jellemzőik: Központi

feldolgozó egység, memória,

buszrendszer, interfészek

(illesztő), ház, tápegység, alaplap

Ismerje a Neumann-elvet és azt,

hogy más elven felépülő és működő számítógépek is léteznek.

Ismerje a számítógép részeinek és perifériáinak funkcióit és fontosabb jellemzőit.

Ismerje a logikai alpműveleteket és tudja alkalmazni feladatok megoldása során.

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

2.2.3. A perifériák típusai és főbb

jellemzőik: bemeneti eszközök,

kimeneti eszközök,

bemeneti/kimeneti eszközök,

háttértárak

Ismerje a helyi és távhálózatok

felépítését és fontosabb jellemzőit.

2.2.4. A (személyi) számítógép

részeinek összekapcsolása és

üzembe helyezése

2.2.5. Hálózatok

3. Informatikai alapismeretek - szoftver

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

3.1. Az operációs rendszer és főbb feladatai

3.1.1. Az operációs rendszerek

(fajtái) részei és funkciói, az

operációs rendszer felhasználói

felülete

Ismerje az operációs rendszerek

fajtáit, fő részeit és legfontosabb

feladatait. Legyen képes egy

rendszer megjelenését, néhány

paraméterét igényei szerint beállítani.

3.1.2. Könyvtárszerkezet,

könyvtárak létrehozása, másolása, mozgatása, törlése, átnevezése

Ismerje az operációs rendszer felhasználói felületét.

3.1.3. Állományok típusai, keresés a háttértárakon

Ismerje a könyvtárrendszer felépítését, igazodjon el benne.

3.1.4. Állománykezelés:

létrehozás, törlés, visszaállítás, másolás, mozgatás, átnevezés, nyomtatás, megnyitás

3.1.5. Az adatkezelés eszközei:

Tömörítés, kicsomagolás, archiválás, adatvédelem

Ismerje a könyvtárműveleteket.

Tudjon állományokat megkeresni.

Ismerje és tudja használni az állománykezelő funkciókat.

Értse a tömörítés lényegét, az archiválás és az adatvédelem szükségességét. Tudjon tömöríteni és kicsomagolni.

3.1.6. A szoftver és a hardver karbantartó (segéd)programjai: víruskeresés és -irtás, víruspajzs, lemezkarbantartás, ...

Ismerje a vírus fogalmát, a leggyakoribb vírusok terjedési módját, valamint a védekezés eszközeit, módszereit.

3.1.7. A hálózatok működésének alapelvei, hálózati be- és kijelentkezés, hozzáférési jogok, adatvédelem

Tudja ellátni a lemezkarbantartás feladatait: lemez törlése, új lemez használatba vétele.

Tudjon a hálózatba be- és kijelentkezni. Ismerje a (helyi) hálózati szolgáltatásokat és a felhasználói jogosultságokat.

4. Szövegszerkesztés

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

4.1. A szövegszerkesztő használata

4.1.1. A program indítása Tudja az általa tanult szövegszerkesztő programot indítani.

4.1.2. A munkakörnyezet beállítása

Ismerje a szövegszerkesztő kezelő felületét.

4.1.3. A szövegszerkesztő menürendszere

Tudjon szöveget bevinni, javítani, törölni.

4.1.4. Dokumentum megnyitása, mentése, nyomtatása

Tudjon többféle formátumú dokumentumot megnyitni, menteni és nyomtatni.

Tudjon fontosabb típusdokumentumokat (pl. meghívó, levél, ...) önállóan készíteni.

4.2. Szövegszerkesztési alapok

4.2.1. Szövegbevitel, szövegjavítás

Ismerje a szövegszerkesztés alapfogalmait (karakter, szó, sor, bekezdés, blokk, szakasz, oldal).

4.2.2. Karakterformázás

4.2.3. Bekezdésformázás

Legyen képes karakterek betűtípusát, méretét, stílusát, színét megadni.

4.2.4. Felsorolás, számozás

4.2.5. Tabulátorok használata

Tudjon bekezdéseihez behúzást és térközt állítani, szövegbeosztást megadni, szegélyt, mintázatot megadni.

4.2.6. Oldalformázás Készítsen felsorolást, sorszámozott felsorolást.

Tudjon különböző fajtájú tabulátorokat használni.

Legyen tisztában az oldalbeállítás alapjaival (élőfej, élőláb, lapszámozás, margók, ...)

4.3. Szövegjavítási funkciók

4.3.1. Keresés és csere Ismerje a szövegszerkesztő keresési, cserélési funkcióit.

4.3.2. Kijelölés, másolás, mozgatás, törlés

4.3.3. Helyesírás ellenőrzés, szinonima szótár, elválasztás

Tudjon kijelölni betűt, szót, bekezdést, szövegblokkot, legyen képes ezeket másolni, mozgatni, törölni.

Tudjon illyet más dokumentumból is

beilleszteni.

Használja a szövegszerkesztő nyelvi segédeszközeit.

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

4.4. Táblázatok, grafikák a szövegben

4.4.1. Táblázatkészítés a szövegszerkesztővel, sorba rendezés

Tudjon szöveges dokumentumokban táblázatokat szerkeszteni (sorokat, oszlopokat, cellákat beszúrni, törölni).

4.4.2. Körlevélkészítés Tudja a sorokat adott oszlop szerint sorba rendezni.

4.4.3. Táblázatok, grafikák, szimbólumok és más objektumok beillesztése a szövegbe, valamint formázásuk

Tudjon kördokumentumot készíteni.

Legyen képes szimbólumokat és egyéb objektumokat beilleszteni a szövegbe, s azokat esztétikusan elhelyezni.

5. Táblázatkezelés

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

5.1. A táblázatkezelő használata

5.1.1. A program indítása Tudja az általa tanult táblázatkezelő programot indítani.

5.1.2. A munkakörnyezet beállítása

5.1.3. A táblázatkezelő menürendszere

5.1.4. A táblázat megnyitása, mentése, nyomtatása

Ismerje a program kezelő felületét.

Tudjon adatokat bevinni, illetve azokat törölni. Tudjon a megjelenítési üzemmódok között váltani. Tudjon többféle formátumú táblázatot megnyitni, menteni és nyomtatni.

5.2. A táblázatok felépítése

5.2.1. Cella, oszlop, sor, aktív cella, tartomány, munkalap

Ismerje a cella, az oszlop, a sor, az aktív cella és a tartomány, valamint a munkalap fogalmát.

Tudjon cellát, sort és oszlopot beilleszteni, illetve, törölni.

5.3. Adatok a táblázatokban

5.3.1. Adattípusok Ismerje a szöveg, a szám és dátum adattípusokat.

5.3.2. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás

5.3.3. A cellahivatkozások használata

5.3.4. Képletek szerkesztése: konstans, hivatkozás, függvény

Tudjon egyszerű képleteket és függvényeket használni (összeg, átlag, maximum, minimum, darabszám, feltételek a képletben, keresés stb.)

Tudja a táblázat összetartozó adatait adott szempont szerint rendezni.

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

Tudjon hivatkozást használni munkalapon belül.

Tudjon hivatkozást használni munkalapokon keresztül.

Ismerje a címzési módokat: relatív, abszolút és vegyes címzést.

5.4. Táblázatformázás

5.4.1. Sorok, oszlopok, tartományok kijelölése

5.4.2. Karakter-, cella- és tartományformázások

Tudja alkalmazni a karakterformázás és a cellaformázás lehetőségeit.

5.4.3. Cellák és tartományok másolása

Tudja alkalmazni a cellán, illetve a tartományon belüli igazítás lehetőségeit.

Tudja beállítani az oszlopszélességet és a sormagasságot.

Tudja alkalmazni a szegélyezés és mintázat készítés lehetőségeit.

Tudjon fejléct és lábléct készíteni.

5.5. Táblázatok, szövegek, diagramok

5.5.1. Egyszerű táblázat készítése Tudjon egyszerű táblázatot létrehozni.

5.5.2. Formázási lehetőségek

5.5.3. Diagramtípus kiválasztása,

diagramok szerkesztése

Ismerje a kapcsolatot a táblázatkezelő és a szövegszerkesztő rendszerek között.

Tudja alkalmazni az oldalbeállításához kapcsolódó formázási lehetőségeket (tájolás, margó).

Ismerje a diagramok és grafikonok szerkesztésének, módosításának lépéseit. Tudjon az ábrázolandó adatoknak és a belőle levonandó következtetéseknek megfelelő grafikontípust választani (pont, vonal, oszlop, kör). Tudjon grafikont és más objektumot beilleszteni.

5.6. Problémamegoldás

táblázatkezelővel

5.6.1. Tantárgyi feladatok megoldása

Tudjon statisztikai problémákat megoldani táblázatkezelővel.

5.6.2. A mindennapi életben előforduló problémák

Tudjon egyszerű és jól áttekinthető nyilvántartást készíteni.

Tudjon táblázatot tervezni szöveges feladat alapján.

6. Adatbázis-kezelés

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

6.1. Az adatbázis-kezelés alapfogalmai

6.1.1. Az adatbázis fogalma, típusai, adattábla, rekord, mező, kulcs

Tudjon különbséget tenni adattábla és adatbázis között.

A rendelkezésére álló adathalmazból tudjon adatrekordokat összeállítani.

Ismerje a relációs adatmodell jellemzőit.

Legyen tisztában az adattábla és a kulcs fogalmával, tudjon kulcsmezőt kiválasztani.

6.2. Az adatbázis-kezelő program interaktív használata

6.2.1. Adattípusok

6.2.2. Adatbevitel, adatok módosítása, törlése

6.2.3. Adatbázisok létrehozása, karbantartása

Ismerje az adatbázis-kezelőben használatos fontosabb mezőtípusokat (szöveg, különböző számtípusok, dátum, logikai); milyen adat tárolására alkalmasak, mik a velük végezhető műveletek.

Tudjon adott szöveges feladathoz célszerű adattáblákat és azok közötti kapcsolatokat megtervezni.

Tudjon létező adatbázist megnyitni, abból az adatokat a képernyőn megjeleníteni.

Tudjon rekordokat vagy egyes mezőket kitörölni, vagy a benne levő adatokat újakkal felülírni.

Tudja a módosított adatokat kimenteni.

Tudjon megadott szerkezetű adattáblát létrehozni. Képes legyen az adattábla mezőit helyesen kiválasztani, a kulcsmezőt meghatározni, az új táblát feltölteni.

6.3. Alapvető adatbázis-kezelési műveletek

6.3.1. Lekérdezések, függvények használata

6.3.2. Keresés, válogatás, szűrés, rendezés

Tudjon a létező adatbázisban adott feltételeknek megfelelő rekordokat megjeleníteni és azokkal műveletet végezni.

Ismerje és tudja felhasználni valamely lekérdező nyelv alapvető utasításait.

6.3.3. Összesítés Tudja kiválasztani, hogy a kérdéshez mely mezők megjelenítése szükséges.

6.4. Képernyő és nyomtatási formátumok

6.4.1. Űrlapok használata

6.4.2. Jelentések használata

Tudjon az adattáblákból számítandó információkat megjeleníteni.

Tudjon adott szövegnek megfelelő űrlapot és jelentést megtervezni és elkészíteni.

Tudjon adott mezők

felhasználásával jelentést kialakítani és nyomtatni.

7. Információs hálózati szolgáltatások

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

7.1. Kommunikáció az Interneten

7.1.1. Elektronikus levelezési rendszer használata

7.1.2. Állományok átvitele

Ismerje az Internet fontosabb szolgáltatásait, alkalmazza a szolgáltatások fontosabb használati szabályait.

7.1.3. WWW Ismerjen egy levelezési rendszert.

7.1.4. keresőrendszerek

7.1.5. Távoli adatbázisok

használata

Tudjon levelet küldeni, fogadni, megválaszolni, továbbítani és törölni.

Ismerje az elektronikus levél részeit és a levél jellemzőit.

Tudjon a levélhez csatolást készíteni és fogadni.

Ismerjen és tudjon alkalmazni egy állomány átviteli segédprogramot.

Ismerje az állomány átvitel szolgáltatást. Tudjon internetről állományokat letölteni.

Tudjon egy böngészőt használni.

Ismerje a böngésző programok navigációs eszközeit.

Tudjon kulcsszavas és tematikus keresőt használni.

Tudjon egyszerű és összetett keresési feladatokat megoldani.

Tudjon on-line adatbázisokat használni.

7.2. Web-lap készítés

7.2.1. Hálózati dokumentumok szerkezete

7.2.2. Web-lap készítése Webszerkesztővel

7.2.3. Formázási lehetőségek

Ismerje a Web-lap jellemző elemeit.

A címsor, háttérszín, háttérkép, különböző színű, méretű, igazítású szöveg, listák, táblázatok, képek, animációk, hivatkozások elhelyezése egy grafikus Web-szerkesztővel.

Tudjon egyszerű Web-lap szerkesztési feladatot elvégezni.

Tudjon egyszerű Web-lapot készíteni a HTML leíró nyelv segítségével, egyszerű szövegszerkesztővel. Ismerje a HTML alapelemeit.

8. Prezentáció és grafika

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

8.1. Prezentáció (bemutató)

8.1.1. A program indítása Tudja az általa tanult bemutatókészítő programot indítani.

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

8.1.2. A munkakörnyezet beállítása

Ismerje a program kezelő felületét.

8.1.3. A program menürendszere

8.1.4. Prezentációs anyag elkészítése (szöveg, táblázat, rajz, diagram, grafika, fotó, hang, animáció, diaminta ...) és formázása

Tudjon bemutatót megnyitni, menteni és lejátszani különböző módokon.

Tudjon bemutatót készíteni.

8.2. Grafika

8.2.1. A program indítása Tudja az általa tanult grafikai programot indítani.

8.2.2. A munkakörnyezet beállítása

Ismerje a program kezelő felületét.

8.2.3. A program menürendszere

8.2.4. Elemi alakzatok megrajzolása, módosítása

Tudjon grafikát, illetve képállományokat megnyitni, menteni és nyomtatni.

8.2.5. Képek beillesztése, formázása

Tudjon elemi ábrákat rajzolni, javítani, transzformálni.

Tudjon képeket képfeldolgozó programmal kezelni, módosítani, minőségét javítani.

Grafikus ábráit, képeit tudja szöveges környezetben esztétikusan elhelyezni.

9. Könyvtárhasználat

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

9.1. Könyvtárak

9.1.1. A könyvtár fogalma, típusai

9.1.2. Eligazodás a könyvtárban:

olvasóterem, szabadpolcos rendszer, multimédia övezet

9.1.3. A helyben használható és a kölcsönözhető könyvtári állomány

9.1.4. A könyvtári szolgáltatások

Ismerje a könyvtár fogalmát, típusait: hagyományos és elektronikus könyvtárak.

Tudja kiválasztani a dokumentumokat és használni az eszközöket.

Ismerje és tudja használni a gyakoribb könyvtári szolgáltatásokat.

9.2. Dokumentumok

9.2.1. Nyomtatott dokumentumok

9.2.2. Nem nyomtatott dokumentumok, illetve

adathordozók (kazetta, diakép, film, CD, mágneslemez, DVD)

Tudja használni a kézikönyveket és a közhasznú információs forrásokat.

Tudja használni a gyakoribb nem nyomtatott dokumentumokat.

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

9.3. Tájékoztató eszközök

9.3.1. Katalógusok Tudjon keresni a betűrendes leíró katalógusban.

9.3.2. Adatbázisok Tudjon adatokat gyűjteni számítógépes adatbázisból.

9.3.3. Közhasznú információs források (pl. telefonkönyv, menetrend, térkép)

Tudjon információt keresni az interneten, ismert keresőprogramokat használni.

10. Algoritmizálás; adatmodellezés, programozási ismeretek (csak emelt szinten)

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

10.1. Elemi és összetett adatok, állományszervezés, relációs adatstruktúrák

10.1.1. Egész és valós számok, logikai értékek, karakterek

10.1.2. Szöveg, sorozat, tömb,

rekord, halmaz

Ismerje az adattípusok

osztályozásának lehetséges fajtáit.

Tudjon különbséget tenni egyszerű
és összetett típusok között.

10.1.3. Állományok Tudja a felsorolt összetett típusokat
definiálni.

Ismerje az egyes típusokhoz tartozó

műveleteket. (Numerikus, logikai,

karakter-, ill. szövegműveletek;

továbbá tömbből elem kiválasztása

indexével, rekordból mező

kiválasztása nevével,

halmazműveletek; szekvenciális

állományokra alkalmazható

műveletek)

10.2. Elemi algoritmusok

típusfeladatokra

10.2.1. Összegzés, eldöntés,

kiválasztás, keresés,

megszámlálás, maximumkiválasztás,

kiválogatás, elemi

rendezések

Ismerje a strukturált programozás

alapelveit, a lehetséges

programszerkezeteket.

Tudja a szükséges változókat

kiválasztani, és programbeli

használatukat szabatosan

megfogalmazni.

Tudja pontosan leírni az egyes

típusfeladatok kiinduló állapotát

(azaz felsorolni az értékkel

rendelkező változókat és

tulajdonságukat) és a várt eredményt

(azaz mely változóba, milyen

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

feltételek mellett, milyen értékeket

kell visszaadnia a programnak).

Tudja leírni a megfelelő

algoritmusokat valamely algoritmusleíró
nyelven.

10.3. Rekurzió

10.3.1. Rekurzió a feladatok és az

algoritmusok világában

Ismerje a rekurzió fogalmát. Néhány

egyszerű rekurziós feladaton tudjon

bemutatni rekurzív algoritmusokat.

10.4. A programkészítés mint

termék-előállítási folyamat

10.4.1. A programkészítés

lépései: feladatmeghatározás,
tervezés, kódolás, tesztelés,
hibakeresés, hatékonyság- és
minőségvizsgálat, dokumentálás

Világosan lássa a tervezés és a
kódolás közötti különbséget.

Tisztában legyen a tesztelés
szerepével és alapelveivel.

Tudjon adott feladathoz olyan
tesztadatokat meghatározni, amelyek
a hibás működés kiszűrésére
alkalmasak.

10.5. Számítógép a

matematikában, a természet- és
társadalomtudományi
tantárgyakban

10.5.1. Matematikai feladatok,
egyszerű természettudományos
szimulációs problémák, a
középiskolai tantárgyakkal
kapcsolatos egyszerű feladatok
megoldása

Tudjon programot készíteni a
felsorolt tantárgyak köréből
megfogalmazott probléma
megoldására, ha a megoldó
módszerről részletes leírást kap.

11. A programozás eszközei (csak emelt szinten)

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

11.1. Algoritmusleíró eszközök

11.1.1. Feladatmegoldás egy
algoritmus-leíró eszköz
segítségével

Ismerje a struktogramot vagy a
folyamatábrát, és a mondatszerű
algoritmus-leíró eszközt.

11.1.2. Az algoritmus-leíró
eszközök fajtái

Tudjon az egyikkel programot
tervezni.

TÉMÁK VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

11.2. Programozási nyelv

11.2.1. Egy programozási nyelv
részbeni (specialitások nélküli)
ismerete

Ismerjen egy programozási nyelven:

típusdefiníciót, változódeklarációt, input és output utasításokat, alapvető programszerkezeteket (azaz szekvenciát, elágazást, ciklust), eljárásokat, állományból adatbeviteli és -kiviteli műveleteket.

11.3. Programfejlesztői környezet

11.3.1. Kódolási, szerkesztési

eszközök valamilyen

programnyelvi fejlesztői

környezetben

Tudjon egy közepes nehézségű, de

összetett feladatot strukturáltan

megoldani az ismert

programnyelven.

11.3.2. Programkipróbálási

eszközök valamilyen

programnyelvi fejlesztői

környezetben

Tudjon e felhasználóval kulturáltan

kommunikáló adatbevitelt és

adatkivítelt írni.

Legyen képes a program különböző

kimeneteinek tesztelésére alkalmas

mintaadatokat adni.

Tudjon nyomkövetéssel programot

tesztelni.

Angol nyelv érettségi követelmény

ANGOL NYELV

Az idegen nyelvi érettségi vizsga célja a kommunikatív nyelvtudás mérése, azaz annak megállapítása, hogy a

vizsgázó képes-e kommunikációs céljait megvalósítani.

A vizsga mindkét szinten írásbeli és szóbeli részből áll, és a négy nyelvi alapkészséget méri: olvasott szöveg

értése, hallott szöveg értése, beszédképesség és íráskézség. A kommunikatív készségek alkalmazásához a

nyelvhasználónak rendelkeznie kell megfelelő szókinccsel, és ismernie kell a nyelv

struktúráját is. Ezért a nyelvtani

és lexikai kompetenciát mindkét szinten külön vizsgarész keretében is mérjük. A vizsga

egynyelvű, azaz közvetítési

készséget nem mér.

A követelmények az idegen nyelvi érettségi vizsga általános követelményei, valamint az Európa Tanács

idegennyelv-oktatással kapcsolatos ajánlásai alapján készültek. Az idegen nyelvi érettségi vizsga

szintmeghatározásai igazodnak az Európa Tanács skálájához. A vizsga középszintje az A2-B1, az emelt szint pedig a

B2 szintnek felel meg.

Európa Tanács Érettségi vizsga

C2 Mesterszint

C1 Haladó szint

B2 Középszint Emelt szint

B1 Küszöbszint Középszint

A2 Alapszint

A1 Minimumszint

Az Európa Tanács A2, B1, B2 szintjeinek általános leírása:

B2 Megérti a változatos, konkrét vagy elvont témájú szövegek fő gondolatmenetét, követni tudja a

hosszabb, összetettebb érveléseket is. Folyamatos és természetes módon tud a célnyelven interakciót folytatni. Világos és részletes szöveget tud létrehozni különböző témákról.

Véleményét indokolni tudja, részletezni tudja a különböző lehetőségekből adódó előnyöket és hátrányokat.

B1 Megérti a fontosabb információkat olyan egyszerű, hétköznapi szövegekben, amelyek gyakori

élethelyzetekhez kapcsolódnak (pl. iskola, szabadidő, munka). Képes külföldiekkel kommunikálni mindennapi helyzetekben. Egyszerű, összefüggő szöveget tud alkotni olyan témákban, amelyeket ismer vagy amelyek az érdeklődési körébe tartoznak. Be tud számolni eseményekről, élményeiről, érzelmeiről és törekvéseiről. Rövid magyarázatot tud fűzni eseményekhez, jelenségekhez, indokolni tud különböző álláspontokat és terveket.

A2 Megért olyan mondatokat és rövid szövegeket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez

kapcsolódnak. Tud kommunikálni olyan mindennapi, begyakorolt helyzetekben, amelyekben egyszerű és közvetlen információcserére van szükség. Tud egyszerű nyelvi eszközöket használni

beszélni önmagáról, családjáról és szűkebb környezetéről.

A dokumentum az angol nyelvi érettségi vizsga részletes vizsgakövetelményeit és vizsgaleírását tartalmazza. A

vizsga szintje, alapelvei és a készségek szintjén megfogalmazott követelményei azonosak minden élő idegen nyelvben.

Az I. fejezetben található a részletes vizsgakövetelmények. Először a készségekre lebontott követelményeket, a

szövegek jellemzőit és a szövegfajtákat soroljuk fel mindkét szintre vonatkozóan a vizsgarészek lebonyolításának

sorrendjében. Ezt követik a témakörök, a kommunikációs helyzetek és szándékok, továbbá a nyelvtani szerkezetek

felsorolása, valamint a szókinszre vonatkozó információk.

A készségeken belül külön jelöljük az Európa Tanács szintrendszer szerinti A2, B1 és B2 szintű

követelményeket. Az adott szinten megfogalmazott követelmények magukban foglalják az alacsonyabb szinten

megadottakat is.

A dokumentum II. fejezete, a vizsgaleírás először a középszintű, majd az emelt szintű vizsgát mutatja be. A

vizsgarészek itt is a lebonyolítás sorrendjében követik egymást. A könnyebb kezelhetőség érdekében az egyes vizsgarészek leírásakor megismételjük a készségekre lebontott követelményeket, a szövegek jellemzőit és a szövegfajták felsorolását.

I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY

A) KÉSZSÉGEK ÉS SZÖVEGFAJTÁK

1. Olvasott szöveg értése

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

1.1. Készségek A vizsgázó képes az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

A vizsgázó képes az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényegét (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni,
- kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,
- egyes részinformációkat kiszűrni.

B2:

- a gondolatmenetet követni,
- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelő részletességgel megérteni,
- a szerző álláspontjára következtetni,
- a szerző, illetve a szereplők érzéseire, érzelmeire következtetni.

1.2. A szöveg jellemzői

A vizsgarészben használt szöveg A vizsgarészben használt szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a Témakörök című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott

vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

megoldásához.

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

B2:

- hosszabb, nyelvtanilag és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú.

1.3. Szövegfajták - utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),

- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, menetrend, prospektus, műsorfűzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek,
- egyszerű elbeszélő szövegek.
- publicisztikai írások,
- (modern) szépirodalmi szövegek.

2. Nyelvhelyesség

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

2.1. Készségek A vizsgázó képes A vizsgázó képes

A2:

- az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten,

B1:

- gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

B2:

- változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

2.2. A szöveg

jellemzői

A vizsgarészben használt szöveg vagy szövegrészlet

A vizsgarészben használt szöveg

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatokban,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a Témakörök című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

B2:

- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú.

3. Hallott szöveg értése

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

3.1. Készségek A vizsgázó képes az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

A vizsgázó képes az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:

- témáját felismerni,

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

- lényegét megérteni,
- kulcsfontosságú szavait megérteni,
- legalapvetőbb adatszerű információit kiszűrni,

B1:

- gondolatmenetét nagy vonalakban követni,

- egyes tényyszerű részinformációkat megérteni.

B2:

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- megértésén túl a szövegkörnyezetből következtetni az egyes beszélők álláspontjára,
- megértésén túl a szövegkörnyezetből következtetni a beszélők érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

3.2. A szöveg

jellemzői

A vizsgarészben használt szöveg A vizsgarészben használt szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a Témakörök című rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minősége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- hétköznapi nyelven hangzik el, szinte kizárólag gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelő,
- tisztán artikulált,

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

- tartalmilag kifejezetten egyszerű,

B1:

- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetően gyakran használt nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkező,
- normál tempójú,

- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartalmilag és szerkezetileg mérsékelten összetett.

B2:

- változatos nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkező,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelően változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett.

3.3. Szövegfajták - közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),

- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.
- általános érdeklődésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztő szövegek.

4. Íráskészség

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

4.1. Készségek A vizsgázó képes A vizsgázó képes

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd Kommunikációs helyzetek és szándékok című részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd Témakörök című részt),

A2:

- a személyével, illetve közvetlen környezetével kapcsolatos témákról írni,

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

- az adott témáról egyszerű kifejezéseket használva írni,
- egyszerű mondatokból álló rövid, összefüggő szöveget írni,
- = a szöveg mondatai között lévő alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt kötőszavakkal) kifejezni,
- = néhány egyszerű szerkezetet és alapvető helyesírási szabályt úgy használni, hogy a hibák ellenére érthető legyen a mondanivaló,

B1:

- ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,
- meglévő szókincsét változatosan használni,
- a szöveget megfelelően felépíteni és tagolni, a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni,
- egyszerű nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

B2:

- a megadott témákat általános nézőpontból is tárgyalni,
 - álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,
 - a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával, összefüggő, megfelelően tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni,
 - a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerű hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni.
- 4.2. Szövegfajták - rövid, személyes jellegű közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),
- üdvözlőlap,
 - meghívó,
 - magánjellegű vagy intézménynek (pl. nyelviskolának) szóló levél.
 - olvasói levél,
 - cikk (diák)újság számára.

5. Beszédkészség

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

5.1. Készségek A vizsgázó képes A vizsgázó képes

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd Kommunikációs helyzetek és szándékok című részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a Témakörök című részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdni, fenntartani és

befejezni),

A2:

- saját magáról és közvetlen környezetéről egyszerű, begyakorolt nyelvi eszközökkel röviden és többnyire érthetően megnyilatkozni,
- egyszerű, begyakorolt beszélgetésekben részt venni,
- kiszámítható, mindennapi helyzetekben rutinfeladatokat megoldani (pl. vásárlás),
- érezhető akcentusa és esetenként akadozó beszédtempója ellenére többnyire érthetően beszélni,

B1:

- az egyszerű nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerűen kifejezni,
- ismerős témáról folyó társalgásban részt venni,
- kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülő feladatokat megoldani,
- viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeiről és érzéseiről,
- érezhető akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetően beszélni.

B2:

- folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,
- gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejezni,
- a megadott témákat általánosabb

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

nézőpontból is tárgyalni,

- folyamatosan és természetesen részt venni a különböző témájú társalgásokban,
- bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,
- elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,
- enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

B) TÉMAKÖRÖK

Az érettségi vizsga tartalmi részét az alább felsorolt témakörök képezik, azaz a feladatok minden vizsgarészben

tematikusan ezekre épülnek. Ez a lista az érettségi vizsga általános követelményeiben felsorolt témakörök részletes kifejtése közép- és emelt szintre. A lista nem tartalmaz külön országismereti témakört, mert ennek elemei a többi témakörben előfordulnak.

A középszinten felsorolt témakörök az emelt szintre is érvényesek.

TÉMAKÖR VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

1. Személyes

vonatkozások,
család

- A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)
- Családi élet, családi kapcsolatok
- A család szerepe az egyén és a társadalom életében
- A családi élet mindennapjai, otthoni teendők
- Családi munkamegosztás, szerepek a családban, generációk együttélése
- Személyes tervek

2. Ember és

társadalom

- A másik ember külső és belső jellemzése
- Baráti kör - Az emberi kapcsolatok minősége, fontossága (barátság, szerelem, házasság)
- A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
- Lázadás vagy alkalmazkodás; a tizenévesek útkeresése
- Női és férfi szerepek - Előítéletek, társadalmi problémák és azok kezelése
- Ünnepek, családi ünnepek - Az ünnepek fontossága az egyén és a társadalom életében
- Öltözködés, divat - Az öltözködés mint a társadalmi hovatartozás kifejezése
- Vásárlás, szolgáltatások (posta) - A fogyasztói társadalom, reklámok
- Hasonlóságok és különbségek az emberek között
- Társadalmi viselkedésformák

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

3. Környezetünk - Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)

- A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
- A lakóhely és környéke fejlődésének problémái
- A városi és vidéki élet összehasonlítása
- Növények és állatok a környezetünkben - A természet és az ember harmóniája

- Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?

- A környezetvédelem lehetőségei és problémái

- Időjárás

4. Az iskola - Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)

- Iskolatípusok és iskolarendszer

Magyarországon és más országokban

- Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka

- A nyelvtanulás, a nyelvtudás, szerepe, fontossága

- Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok

- Hasonló események és hagyományok külföldi iskolákban

5. A munka világa - Diákmunka, nyári munkavállalás

- Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás

- A munkavállalás körülményei, lehetőségei itthon és más országokban, divatszakmák

6. Életmód - Napirend, időbeosztás

- Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)

- Étkezési szokások a családban - Az étkezési szokások hazánkban és más országokban

- Ételek, kedvenc ételek - Ételspecialitások hazánkban és más országokban

- Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben

- A kulturált étkezés feltételei, fontossága

- Gyakori betegségek, sérülések, baleset - A szenvedélybetegségek

- Gyógykezelés (háziorvos, szakorvos, kórházak)

- A gyógyítás egyéb módjai

7. Szabadidő,

művelődés,

szórakozás

- Szabadidős elfoglaltságok, hobbik

- Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.

- A szabadidő jelentősége az ember életében

- A művészet szerepe a mindennapokban

- Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport - Szabadidősport, élsport, veszélyes sportok

- Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet

- A könyvek, a média és az internet szerepe,

hatásai

- Kulturális események

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

8. Utazás,

turizmus

- A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés

- A motorizáció hatása a környezetre és a társadalomra

- Nyaralás itthon, illetve külföldön - Az idegenforgalom jelentősége

- Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése

- Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai

9. Tudomány és

technika

- Népszerű tudományok, ismeretterjesztés

- A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

- A tudományos és technikai fejlődés pozitív és negatív hatása a társadalomra, az emberiségre

C) KOMMUNIKÁCIÓS HELYZETEK ÉS SZÁNDÉKOK

1. Kommunikációs helyzetek

A vizsgázó az alábbi kommunikációs helyzetekben, illetve szerepekben nyilatkozhat meg szóban és/vagy írásban mindkét szinten.

Helyzet Szerep

Áruházban, üzletben, piacon vevő

Családban, családnál, baráti körben vendéglátó, vendég

Étteremben, kávéházban, vendéglőben vendég, egy társaság tagja

Hivatalokban, rendőrségen ügyfél, állampolgár

Ifjúsági szálláson, campingben, panzióban, szállodában

vendég

Iskolában tanuló, iskolatárs

Kulturális intézményben, sportlétesítményben, klubban

vendég, látogató, egy társaság tagja

Országhatáron turista

Orvosnál beteg, kísérő

Szolgáltatóegységekben (fodrász, utazási iroda, jegyiroda, benzinkút, bank, posta, cipész, gyógyszertár stb.)

ügyfél

Szünidei munkahelyen munkavállaló

Tájékozódás az utcán, útközben helyi lakos, turista

Telefonbeszélgetésben hívó és hívott fél

Tömegközlekedési eszközökön (vasúton, buszon,

villamoson, taxiban, repülőn, hajón)
utas, útitárs

2. A kommunikációs szándékok listája

A táblázat azon kommunikációs szándékokat tartalmazza, amelyek nyelvi megvalósítása a középszintű vizsgán

elvárható. Az egyes kommunikációs szándékokhoz a teljesség igénye nélkül gyűjtöttük a példákat.

A két szint között mennyiségi és minőségi különbség van. Emelt szinten a vizsgázónak a középszint

követelményeihez képest több kommunikációs szándékot kell nyelvileg megvalósítania, valamint árnyaltabban és

igényesebben kell kifejeznie magát. Például a hála lehetséges kifejezése középszinten: Thank you very

much/Thanks; emelt szinten: Thank you ever so much. It was so nice of you to do that stb.

Az utolsó csoportban található kommunikációs stratégiák felsorolása nem teljes, csak ajánlásnak tekinthető.

1. A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok

Kommunikációs szándékok Példa

Megszólítás és arra reagálás Excuse me.

Pardon? etc.

Köszönés, elköszönés és arra
reagálás

Good morning.

Hello, Tom. Hi.

Hello, how are you? Fine, thank you. And you?

Good bye. See you later, etc.

Bemutatkozás, bemutatás és
ezekre reagálás

My name's ...

Have you met Tom?

Nice to meet you, etc.

Telefonbeszélgetésnél
megszólítás, bemutatkozás, más
személy kérése, elköszönés és
ezekre reagálás

XYZ, five two double one six eight.

Hello, this is Tom Smith speaking.

Can I speak to Mr Jones? Speaking.

Thanks for calling. Bye, etc.

Magán- és hivatalos levélben
megszólítás, elbúcsúzás

Dear Tom,

Dear Sir/Madam

Best wishes

Love

Looking forward to hearing from you.

Yours sincerely, etc.

Szóbeli üdvözlétküldés Give my regards to ..., etc.

Érdeklődés hogylét iránt és arra
reagálás

How are you?

How are you doing? Fine./OK./ Not very well, I'm afraid. What's the matter? Actually, I'm suffering from..., etc.

Köszönet és arra reagálás Thank you.

Thanks.

It's very kind of you.

You're welcome.

It's all right.

My pleasure, etc.

Bocsánatkérés és arra reagálás I'm sorry.

I do apologize.

That's all right.

Never mind, etc.

Kommunikációs szándékok Példa

Gratuláció, jókívánságok és

azokra reagálás

Merry Christmas.

Happy Birthday.

Congratulations. Thank you.

Have a nice holiday. Thanks, the same to you, etc.

2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

Kommunikációs szándékok Példa

Hála It was most kind of you, etc.

Sajnálkozás, csalódottság Sorry to hear that.

I regret it, etc.

Öröm Great

I'm so glad, etc.

Elégedettség, elégedetlenség That's fine.

I'm quite happy with that.

That wasn't very good.

I'm tired of it, etc.

Csodálkozás I can hardly believe it.

Amazig, isn't it? etc.

Remény I'm looking forward to...

I hope...

I can hardly wait for..., etc...

Félelem, aggodalom I'm worried about him.

It was really frightening, etc.

Bánat, elkeseredés I'm sorry to hear that.

I'm disappointed, etc.

Bosszúság Oh, no!

I'm fed up with it, etc.

Együttérzés I am sorry.

Oh, dear.

I'm sorry to hear that, etc.

3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

Kommunikációs szándékok Példa

Véleménykérés és arra reagálás,

véleménynyilvánítás

What do you think? I think it's unfair, etc.

Érdeklődés, érdektelenség Are you interested in sports? I'm interested in ...
 I'm not keen on it, etc.
 Tetszés, nem tetszés I think it's great.
 I don't like it, etc.
 Valaki igazának elismerése, el
 nem ismerése
 You're right.
 You're wrong, etc.
 Kommunikációs szándékok Példa
 Egyetértés, egyet nem értés I agree.
 I doubt it.
 I don't agree with it, etc.
 Helyeslés, rosszallás That was fine.
 It wasn't very nice of you, etc.
 Ellenvetés, ellenvetés
 visszautasítása
 I don't think so.
 I'm afraid you are wrong, etc.
 Elismerés kifejezése, dicséret és
 arra reagálás
 That was really nice.
 Well done. Thank you, etc.
 Közömbösség I don't mind, etc.
 Ígéret I promise. I'll do it, etc.
 Akarat, szándék, terv I'd like an ice-cream.
 I'm going to buy a house, etc.
 Kívánság, óhaj I'd like to travel to ...
 I want to pay, etc.
 Képesség, lehetőség,
 szükségesség, kötelezettség
 I can understand French.
 He may be at home.
 People must sleep sometimes.
 I have to leave now.
 It's time to go, etc.
 Bizonyosság, bizonytalanság She must be tired.
 I'm not sure, etc.
 Preferencia, érdeklődési kör
 kifejezése, illetve érdeklődés
 ezek iránt
 I prefer tea to coffee.
 I'd rather have a rest.
 What would you prefer? etc.
 Kritika, szemrehányás You had better stay at home.
 You shouldn't have done it.
 4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok
 Kommunikációs szándékok Példa
 Dolgok, személyek
 megnevezése
 It's a pen.

The boy talking to Jane is my brother, etc.
 Dolgok, események leírása First he talked to his parents, then he phoned his friend.
 While waiting for the bus he saw an accident, etc.
 Információkérés When will the plane land? At 6.40.
 How do you spell your name? J-O-N-E-S.
 Can you tell me the way to the station, please? etc.
 Igenlő vagy nemleges válasz Did you see him? Yes, I did./No, I didn't, etc.
 Tudás, nem tudás Do you know his name? I have no idea, etc.
 Válaszadás elutasítása Can you tell me the way to ...? I'm afraid, I can't, etc.
 Bizonyosság, bizonytalanság He must be at home.
 He can't be there.
 Maybe he is right, etc.
 Kommunikációs szándékok Példa
 Ismerés, nem ismerés Do you know Peter? Yes, I've already met him, etc.
 Feltételezés I suppose I can come, etc.
 Emlékezés, nem emlékezés I remember saying that.
 I don't remember where I put it, etc.
 Indoklás (ok, cél) I didn't go walking because it was raining.
 We left early in order to avoid the traffic jam.
 5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok
 Kommunikációs szándékok Példa
 Kérés, kívánság Could you give me a pen?
 Would you pass me the sugar, please?
 I'd like you to ..., etc.
 Felszólítás, tiltás, parancs Keep off the grass.
 You must not smoke here, etc.
 Javaslat és arra reagálás Let's go out tonight. Good idea.
 Why don't we go to the cinema? I'd prefer to stay at home.
 I suggest going to Prague. I'd rather not, etc.
 Rendelés I'll have a Coke, please, etc.
 Meghívás és arra reagálás Would you like to come to a party? Yes, I'd love to.
 Let's meet on Sunday. Sorry, I can't make it ..., etc.
 Kínálás és arra reagálás Have some cheese. Thank you.
 Would you like another drink? No, thank you, etc.
 Reklamálás This doesn't work.
 I have a complaint, etc.
 Tanácskérés, tanácsadás What shall I do? Why don't you...? I think you should ..., etc.
 Figyelmeztetés I think you shouldn't ..., etc.
 Engedély kérése, megadása,
 megtagadása
 May I go out? Yes, of course./I'm afraid, not, etc.
 Segítségkérés és arra reagálás Will you do this for me? Certainly./Yes, of course, etc.
 Segítség felajánlása és arra
 reagálás
 Shall I carry it for you? That's very kind of you, etc.
 6. Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok (kommunikációs stratégiák)
 Kommunikációs szándékok Példa
 Visszakérdezés, ismétléskérés Sorry, what did you say his name was? Could you repeat it,
 please?
 etc.

Nem értés Sorry, I don't understand, etc.
 Betűzés kérése, betűzés Can you spell it for me? etc.
 Felkérés lassabb, hangosabb
 beszédre
 Could you speak a little more slowly, please? etc.
 Beszélési szándék jelzése I'd like to say/tell you ...
 I say..., etc.
 Kommunikációs szándékok Példa
 Téma bevezetése I'll tell you what...
 The question is...
 The trouble is ..., etc.
 Témaváltás That reminds me...
 Talking of holidays ..., etc.
 Félbeszakítás Sorry to interrupt you.
 Can I say something?
 Could I come in here? etc.
 Megerősítés, igazolás Yes, sure...
 It is, isn't it? etc.
 Körülírás To put it in another way, etc.
 Példa megnevezése A vehicle, for example a bus. A vehicle, like a bus.
 If I had, say, an hour to wait, etc.
 Beszélgetés lezárása Right ...OK.
 Well, it's been nice talking to you, etc.

D) NYELVTANI SZERKEZETEK ÉS SZÓKINCS

1. Nyelvtani szerkezetek

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

A vizsgázó A vizsgázó

A2:

- általában megérti és helyesen használja a legegyszerűbb szerkezeteket szóban és írásban,
- rendszeresen elkövethet nyelvtani hibákat és nyelvhasználatában erősen érezhetők az anyanyelv hatásai,
- a hibák ellenére többnyire érthetően fejezi ki kommunikációs szándékait,

B1:

- megérti és helyesen használja az egyszerű szerkezeteket szóban és írásban,
- ismerős helyzetekben elfogadható nyelvhelyességgel kommunikál,
- az esetleg előforduló hibák és az érezhető anyanyelvi hatás ellenére érthetően fejezi ki gondolatait, kommunikációs szándékait.

B2:

- változatos szerkezeteket is megért és használ szóban és írásban,
- viszonylag nagy biztonsággal használja a nyelvtani szerkezeteket, és közben nem követ el

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

rendszeres hibát,

- szükség esetén mondanivalóját képes önállóan

helyesbíteni, pontosítani,

- árnyaltan fejezi ki kommunikációs szándékait.

A mellékelt lista tájékoztató jellegű, a nyelv természetéből adódóan nem teljes.

Az alábbi táblázatban az egyes nyelvtani szerkezetek azon a szinten jelennek meg, ahol először megtanítjuk őket.

A példák a használatnak ezt az egyszerű szintjét illusztrálják. Természetesen magasabb nyelvi szinteken az egyes

nyelvi jelenségek összetettebb használata is megjelenik.

Pl. Articles: A2 szint - He is at school.

B1 szint - Being a teacher he spends half of his life at the school.

Present Continuous: A2 szint: I am watching television at the moment.

B2 szint: She is always complaining about her teachers.

A középszintre vonatkozó táblázatban dőlt betűvel jelöljük azokat a szerkezeteket, amelyeket csak B1 szinttől kell

produktívan használni. Ezek is előfordulhatnak azonban az A2 szintű feladatokban, de aktív használatuk nem

szükséges a feladatok megoldásához.

Az emelt szintre vonatkozó táblázatban dőlt betűvel szerepelnek azok a szerkezetek, amelyek produktív használata

B2 szinten nem szükséges a feladatok megoldásához.

KÖZÉPSZINT

Nyelvtani szerkezet Példa

Articles (definite, indefinite, zero) Iron is a metal.

I love the seaside.

He is at school.

Nouns (singular and plural, countable uncountable)

child, children, people, etc.

How many disks have you got?

a cup of tea, a piece of cake, etc.

There are some pencils in the bag.

Have you got any brothers?

There's some water in the vase.

There isn't any milk left.

I haven't got much time.

He's got a lot of friends.

Adjectives (regular and irregular, comparison) good, better, best, etc.

Tom is younger than Sue.

She is the most intelligent of all.

The town is less polluted now.

I'm as tall as you.

It's too difficult. He isn't old enough to drive.

Nyelvtani szerkezet Példa

Possession It's my life.

Is this yours?

I didn't have many friends at school.

He's Kate's brother.

the corner of the room etc.
 Adverbs He drives fast.
 This is a problem everywhere in the world.
 I always make my bed.
 She has just arrived.
 Prepositions, prepositional phrases on the left, at the top, at the bottom, in the background, through the forest, along the river, etc.
 Conjunctions, linking words and, or, but, because, so, therefore, that's why, although, etc.
 Forms of the verb (infinitives, gerund and participles)
 I don't know how to get there.
 I like reading.
 Let me see, etc.
 Auxiliaries/Modal verbs I am singing.
 He has left.
 Where do you live?
 You should ask her.
 I can swim.
 May I open the window?
 He could swim at the age of two.
 Did you manage to pass the exam?
 I must read it.
 You needn't come.
 Do we have to be there?
 Children mustn't smoke.
 Present Simple When do you get up?
 I don't drink milk.
 Present Simple Passive This car was made in Britain.
 Present Continuous Why is she crying?
 I am watching television at the moment.
 Present Perfect Simple Have you finished?
 I've lived here for 10 years.
 Present Perfect Passive The letters have been sent.
 Present Perfect Continuous I have been learning French for 10 years.
 Past Simple Where did you go yesterday?
 Past Simple Passive When was this house built?
 Past Continuous What were you doing at five yesterday?
 Past Perfect He realised what he had done.
 Nyelvtani szerkezet Példa
 Future with will He'll be 18 next month.
 OK. I'll take the dog for a walk.
 I don't think I'll pass the exam.
 Passive Future The exhibition will be closed on Monday.
 Going to What are you going to do on Sunday?
 Look at the sky, it is going to rain.
 Reported Speech (with the reporting verb in the present)
 I don't know where he lives.

Tell him to stop it.

Reported Speech (with the reporting verb in the past)

She said she was tired.

I asked him if we had met before.

He told me he was very tired.

Conditional Clauses We'll stay at home if it rains.

1st If I had time, I would go to the Zoo.

2nd

Conditional Clauses If you had come, we would have had a good time.

3rd

Relative clauses

defining

The book I am reading at the moment is very good.

Relative clauses

non-defining

Shakespeare, who was a famous playwright, was born in Stratford.

Time clauses with future meaning When Dad comes home, he'll be angry with you.

Clauses of purpose I helped him so that he could pass his exam.

Wish I wish I had a dog.

Question-tags He is a teacher, isn't he?

I'm a good girl, aren't I?

They went to the cinema, didn't they?

EMELT SZINT

Nyelvtani szerkezet Példa

Modal verbs with perfect infinitive You should have told her.

They may have come home.

It must have been a very good holiday.

Future Continuous This time tomorrow I'll be flying over the ocean.

Future Perfect By the end of this year they will have been married for 20 years.

Past Perfect Continuous I was tired. I had been working all day.

Present Continuous Passive Our flat is being redecorated.

Past Continuous Passive We had to climb the stairs because the lift was being repaired.

Nyelvtani szerkezet Példa

Participle clauses Preparing for my test, I reviewed the last three chapters.

Having finished lunch, we went back to work.

Would (past habits) I would go to the river every day when I was a young girl.

Wish (state verbs/action verbs) I wish you would help me.

Wish (unfulfilled actions) I wish I hadn't said that.

Gerund and infinitive in idiomatic expressions, It's no use talking to him.

There's no point in waiting here.

If we are to catch the train, we should leave immediately.

He went there only to find that everybody had left.

Conditionals - mixed type If we had bought a map, we would know where we are.

Inversion (for emphasis) Hardly had he arrived when he had to leave again.

Not only did he arrive late, but he also forgot to bring a present.

Subjunctive She insisted that she help her.

It's funny that you should say that.

I suggest he go home.

We had better go home now.

I would rather have some coffee.

I would rather you didn't do this.

It's time we went home.

2. Szókincs

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

A vizsgázó A vizsgázó

A2:

- megfelelő szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy kommunikálni tudjon begyakorolt helyzetekben.

B1:

- megfelelő szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy kommunikálni tudjon a legtöbb olyan témában, amely összefügg saját mindennapi életével,

- jól tudja alkalmazni alapvető szókincsét, noha még előfordulhatnak nagyobb hibák,

- a bonyolultabb gondolatokhoz, témákhoz nem mindig találja meg a legmegfelelőbb kifejezőeszközt.

B2:

- megfelelő szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

kommunikálni tudjon változatos helyzetekben, illetve elvont témákról,

- a változatos nyelvi, lexikai elemek közül általában ki tudja választani a kommunikációs célnak legmegfelelőbbet; szükség esetén néha körülírást alkalmaz,

- kisebb lexikai pontatlanságai nem gátolják a kommunikációt.

A vizsga szókincsének alapjául a mai angol köznyelv szolgál. Speciális tájnyelvi szavak, csoportnyelvi szavak és

szakszavak produktív ismerete nem követelménye a vizsgának. Ilyen típusú szavak kizárólag olyan szövegekben

fordulhatnak elő, amelyekben az ismeretük nem előfeltétele az adott szöveg megértésének.

Spanyol nyelv érettségi követelmények

SPANYOL NYELV

Az idegen nyelvi érettségi vizsga célja a kommunikatív nyelvtudás mérése, azaz annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e valós kommunikációs céljait megvalósítani.

A vizsga mindkét szinten írásbeli és szóbeli részből áll, és a négy nyelvi alapkészséget méri: olvasott szöveg értése, hallott szöveg értése, beszédkésztség és íráskésztség. A kommunikatív készségek alkalmazásához a nyelvhasználónak rendelkeznie kell megfelelő mennyiségű szókinccsel, és ismernie kell a nyelv struktúráját is. Ezért a nyelvtani és lexikai kompetenciát mindkét szinten külön vizsgarész keretében is mérjük. A vizsga egy nyelvről, azaz közvetítési készséget nem mér.

A követelmények az idegen nyelvi érettségi vizsga általános követelményei, valamint az Európa Tanács idegennyelv-oktatással kapcsolatos ajánlásai alapján készültek. Az idegen nyelvi érettségi vizsga szintmeghatározásai igazodnak az Európa Tanács skálájához. A vizsga középszintje az A2-B1, az emelt szint pedig a B2 szintnek felel meg.

Európa Tanács Érettségi vizsga

C2 Mesterszint
C1 Haladó szint
B2 Középszint Emelt szint
B1 Küszöbszint Középszint
A2 Alapszint
A1 Minimumszint

Az Európa Tanács A2, B1, B2 szintjeinek általános leírása:

B2 Megérti a változatos konkrét vagy elvont témájú szövegek fő gondolatmenetét, követni tudja a hosszabb, összetettebb érveléseket is. Folyamatos és természetes módon tud a célnyelven interakciót folytatni. Világos és részletes szöveget tud létrehozni különböző témákról. Véleményét indokolni tudja, részletezni tudja a különböző lehetőségekből adódó előnyöket és hátrányokat.

B1 Megérti a fontosabb információkat olyan egyszerű, hétköznapi szövegekben, amelyek gyakori élethelyzetekhez kapcsolódnak (pl. iskola, szabadidő, munka). Képes külföldiekkel kommunikálni mindennapi helyzetekben. Egyszerű, összefüggő szöveget tud alkotni olyan témákban, amelyeket ismer, vagy amelyek az érdeklődési körébe tartoznak. Be tud számolni eseményekről, élményeiről, érzelméről és törekvéseiről. Rövid magyarázatot tud fűzni eseményekhez, jelenségekhez, indokolni tud különböző álláspontokat és terveket.

A2 Megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak (pl. személyes információ és alapvető élethelyzetek). Tud kommunikálni olyan

egyszerű és begyakorolt helyzetekben, amelyekben egyszerű és közvetlen információcserére van szükség,

ismerős dolgokra vonatkozóan. Tud egyszerű nyelvi eszközöket használva beszélni önmagáról, családjáról és szűkebb környezetéről.

A dokumentum a spanyol nyelvi érettségi vizsga részletes vizsgakövetelményeit és vizsgaleírását tartalmazza. A

vizsga szintje, alapelvei és készség szintű követelményei azonosak minden élő idegen nyelvben.

Az I. fejezetben található a részletes vizsgakövetelmények. Először a készségekre lebontott követelményeket, a

szövegek jellemzőit és a szövegfajtaikat soroljuk fel mindkét szintre vonatkozóan a vizsgarészek lebonyolításának

sorrendjében. Ezt követik a témakörök, a kommunikációs helyzetek és szándékok, továbbá a nyelvtani szerkezetek

felsorolása, valamint a szókincsre vonatkozó információk.

A készségeken belül külön jelöljük az Európa Tanács szintrendszer szerinti A2, B1 és B2 szintű

követelményeket. Az emelt szinten megadott követelmények és jellemzők minden esetben magukban foglalják a

középszinten megadottakat is.

A dokumentum II. fejezete, a vizsgaleírás először a középszintű, majd az emelt szintű vizsgát mutatja be. A

vizsgarészek itt is a lebonyolítás sorrendjében követik egymást. A könnyebb kezelhetőség érdekében az egyes

vizsgarészek leírásakor megismétljük a készség szintű követelményeket, a szövegek jellemzőit és a szövegfajtaikat

felsorolását.

I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY

A) KÉSZSÉGEK ÉS SZÖVEGFAJTÁK

1. Olvasott szöveg értése

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

1.1. Készségek A vizsgázó képes az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

A vizsgázó képes az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényeget (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni, kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,

- egyes részinformációkat kiszűrni.

B2:

- a gondolatmenetet követni,

- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelő részletességgel megérteni,
- a szerző álláspontjára következtetni,
- a szerző, illetve a szereplők érzéseire, érzelmeire következtetni.

1.2. A szöveg

jellemzői

A vizsgarészben használt szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a Témakörök című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A vizsgarészben használt szöveg

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

B2:

- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú.

1.3. Szövegfajták - utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),

- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, menetrend, prospektus, műsorfűzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztő szövegek,
- irodalmi szövegek.

- publicisztikai írások.

2. Nyelvhelyesség

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

2.1. Készségek A vizsgázó képes A vizsgázó képes

A2:

- az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten,

B1:

- gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

B2:

- változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

2.2. A szöveg

jellemzői

A vizsgarészben használt szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérő feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a Témakörök című rész az irányadó,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott

A vizsgarészben használt szöveg

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerű,
- hétköznapi nyelven íródott, és főként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

B2:

- hosszabb, nyelvtanilag és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú.

3. Hallott szöveg értése

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

3.1. Készségek A vizsgázó képes az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

A vizsgázó képes az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:

- témáját felismerni,
- lényegét megérteni,
- kulcsfontosságú szavait megérteni,
- legalapvetőbb adatszerű információit kiszűrni,

B1:

- gondolatmenetét nagy vonalakban követni,
- egyes tényyszerű részinformációkat megérteni.

B2:

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- megértésén túl a szöveggörnyezetből következtetni az egyes beszélők álláspontjára,
- megértésén túl a szöveggörnyezetből következtetni a beszélők érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

3.2. A szöveg

jellemzői

A vizsgarészben használt szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklődésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános műveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a Témakörök című rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélők közvetítésével hangzik el,

A vizsgarészben használt szöveg

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

- egy vagy több beszélő közvetítésével hangzik el,

- akusztikai minősége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegéből adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- hétköznapi nyelven hangzik el, szinte kizárólag gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelő,
- tisztán artikulált,
- tartalmilag kifejezetten egyszerű,

B1:

- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetően gyakran használt nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkezik,
- normál tempójú,
- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartalmilag és szerkezetileg mérsékelten összetett.

B2:

- változatos nyelvtani szerkezetekből és lexikai elemekből építkező,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelően változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett.

3.3. Szövegfajták - közérdekű bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülőtéren, áruházban),

- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítő, információs szolgálatok: útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülőtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. időjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- műsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.
- általános érdeklődésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztő szövegek.

4. Íráskészség

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

4.1. Készségek A vizsgázó képes

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a Kommunikációs helyzetek és szándékok című részt),

- a megadott témákhoz kapcsolódó

A vizsgázó képes

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

szövegeket írni (lásd a Témakörök című részt),

A2:

- a személyével, illetve közvetlen

környezetével kapcsolatos témákról írni,

- az adott témáról egyszerű kifejezéseket használva írni,

- egyszerű mondatokból álló rövid,

összefüggő szöveget írni,

- a szöveg mondatai között lévő alapvető

logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi

eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt

kötőszavakkal) kifejezni,

- néhány egyszerű szerkezetet és alapvető

helyesírási szabályt úgy használni, hogy a

hibák ellenére érthető legyen a mondanivaló,

B1:

- ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,

- meglévő szókincsét változatosan használni,

- a szöveget megfelelően felépíteni és tagolni,

a logikai viszonyok kifejezését szolgáló

nyelvi eszközöket alkalmazni,

- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a

címzethez való viszonyának megfelelő stílust

és hangnemet választani,

- az adott szövegfajta formai sajátosságainak

megfelelő írásművet létrehozni,

- egyszerű nyelvtani szerkezeteket, nyelvi

fordulatokat és a helyesírási szabályokat

általában biztonsággal alkalmazni.

B2:

- a megadott témákat általános nézőpontból is tárgyalni,

- álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,

- a nyelvi eszközök széles skálájának

változatos alkalmazásával összefüggő,

megfelelően tagolt, logikusan felépített

szöveget létrehozni,

- a nyelvtani struktúrákat, valamint a

helyesírás szabályait rendszerszerű hibák

nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni.

4.2. Szövegfajták - rövid, személyes jellegű közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),

- üdvözlőlap,

- meghívó,

- magánjellegű vagy intézménynek (pl.

- nyelviskolának) szóló levél,

- cikk (diák)újság számára.

- olvasói levél.

5. Beszédkészség

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

5.1. Készségek A vizsgázó képes

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a

- feladatnak megfelelő kommunikációs

- szándékokat megvalósítani (lásd

- Kommunikációs helyzetek és szándékok című részt),

- a megadott témákról szóló beszélgetésekben

- részt venni (lásd a Témakörök című részt),

- a kommunikációs stratégiákat a szintnek

- megfelelően, hatékonyan alkalmazni (pl.

- beszélgetést elkezdni, fenntartani és

- befejezni),

A vizsgázó képes

A2:

- saját magáról és közvetlen környezetéről

- egyszerű, begyakorolt nyelvi eszközökkel

- röviden és többnyire érthetően

- megnyilatkozni,

- egyszerű, begyakorolt beszélgetésekben

- részt venni,

- kiszámítható, mindennapi helyzetekben

- rutinfeladatokat megoldani (pl. vásárlás),

- érezhető akcentusa és esetenként akadozó

- beszédtempója ellenére többnyire érthetően

- beszélni,

B1:

- az egyszerű nyelvi eszközök széles skáláját

- rugalmasan használni, és ezzel

- mondanivalójának nagy részét egyszerűen

- kifejezni,

- ismerős témáról folyó társalgásban részt

- venni,

- kevésbé begyakorolt mindennapi

- helyzetekben felmerülő feladatokat

- megoldani,

- viszonylag folyékonyan elmondani egy

- történetet, beszámolni élményeiről és

- érzéseiről,

- érezhető akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetően beszélni.

B2:

- folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,
- gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejtteni,
- a megadott témákat általánosabb nézőpontból is tárgyalni,
- folyamatosan és természetesen részt venni a különböző témájú társalgásokban,
- bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,
- elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,
- enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

B) TÉMAKÖRÖK

Az érettségi vizsga tartalmi részét az alább felsorolt témakörök képezik, azaz a feladatok minden vizsgarészben tematikusan ezekre épülnek. Ez a lista az érettségi vizsga általános követelményeiben felsorolt témakörök részletes kifejtése közép- és emelt szintre a Kerettanterv ajánlásainak figyelembevételével. A lista nem tartalmaz külön országismereti témakört, mert ennek elemei a többi témakörben előfordulnak. A középszinten felsorolt témakörök az emelt szintre is érvényesek.

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

1. Személyes

vonatkozások,

család

- A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)
- Családi élet, családi kapcsolatok . A családi élet mindennapjai, otthoni teendők
- Személyes tervek
- A család szerepe az egyén és a társadalom életében
- Családi munkamegosztás, szerepek a családban, generációk együttélése

2. Ember és

társadalom

- A másik ember külső és belső jellemzése
- Baráti kör
- A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
- Női és férfiszerepek
- Ünnepek, családi ünnepek
- Öltözködés, divat
- Vásárlás, szolgáltatások (posta)

- Hasonlóságok és különbségek az emberek között
 - Az emberi kapcsolatok minősége, fontossága (barátság, szerelem, házasság)
 - Lázadás vagy alkalmazkodás; a tizenévesek útkeresése
 - Előítéletek, társadalmi problémák és azok kezelése
 - Az ünnepek fontossága az egyén és a társadalom életében
 - Az öltözködés mint a társadalmi hovatartozás kifejezése
 - A fogyasztói társadalom, reklámok
 - Társadalmi viselkedésformák
3. Környezetünk - Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
- A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
 - A városi és a vidéki élet összehasonlítása
 - Növények és állatok a környezetünkben
 - Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?
 - Időjárás
 - A lakóhely és környéke fejlődésének problémái
 - A természet és az ember harmóniája
 - A környezetvédelem lehetőségei és problémái
4. Az iskola - Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)
- Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka
 - A nyelvtanulás, a nyelvtudás, szerepe, fontossága
 - Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok
 - Iskolatípusok és iskolarendszer Magyarországon és más országokban
 - Hasonló események és hagyományok külföldi iskolákban
5. A munka világa - Diákmunka, nyári munkavállalás
- Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás
 - A munkavállalás körülményei, lehetőségei itthon és más országokban, divatszakmák
6. Életmód - Napirend, időbeosztás
- Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az

egészség megőrzésében, testápolás)

- Étkezési szokások a családban
- Ételek, kedvenc ételek
- Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
- Gyakori betegségek, sérülések, baleset
- Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak)
- Az étkezési szokások hazánkban és más országokban
- Ételspecialitások hazánkban és más országokban
- A kulturált étkezés feltételei, fontossága
- A szenvedélybetegségek
- A gyógyítás egyéb módjai

7. Szabadidő,

művelődés,

szórakozás

- Szabadidős elfoglaltságok, hobbik
- Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
- Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
- A szabadidő jelentősége az ember életében
- A művészet szerepe a mindennapokban
- Szabadidősport, élsport, veszélyes sportok

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

- Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet
- Kulturális események
- A könyvek, a média és az internet szerepe, hatásai

8. Utazás,

turizmus

- A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
- Nyaralás itthon, illetve külföldön
- Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése
- Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai
- A motorizáció hatása a környezetre és a társadalomra
- Az idegenforgalom jelentősége

9. Tudomány és

technika

- Népszerű tudományok, ismeretterjesztés
- A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben
- A tudományos és technikai fejlődés pozitív és negatív hatása a társadalomra, az

emberiségre

C) KOMMUNIKÁCIÓS HELYZETEK ÉS SZÁNDÉKOK

1. Kommunikációs helyzetek

A vizsgázó az alábbi kommunikációs helyzetekben, illetve szerepekben nyilatkozhat meg szóban és/vagy írásban mindkét szinten.

Helyzet Szerep

Áruházban, üzletben, piacon vevő

Családban, családnál, baráti körben vendéglátó, vendég

Étteremben, kávéházban, vendéglőben vendég, egy társaság tagja

Hivatalokban, rendőrségen ügyfél, állampolgár

Ifjúsági szálláson, campingben, panzióban, szállodában

vendég

Iskolában tanuló, iskolatárs

Kulturális intézményben, sportlétesítményben, klubban

vendég, látogató, egy társaság tagja

Országhatáron turista

Orvosnál beteg, kísérő

Szolgáltató egységekben (fodrász, utazási iroda, jegyiroda, benzinkút, bank, posta, cipész, gyógyszertár stb.)

ügyfél

Szünidei munkahelyen munkavállaló

Tájékozódás az utcán, útközben helyi lakos, turista

Telefonbeszélgetésben hívó és hívott fél

Tömegközlekedési eszközökön (vasúton, buszon, villamoson, taxiban, repülőn, hajón)

utas, útitárs

2. A kommunikációs szándékok listája

A táblázat azon kommunikációs szándékokat tartalmazza, amelyek nyelvi megvalósítása a középszintű vizsgán

elvárható. A lista a Kerettantervben felsorolt kommunikációs szándékokra épül. Az egyes kommunikációs

szándékokhoz a teljesség igénye nélkül gyűjtöttük a példákat.

A két szint között mennyiségi és minőségi különbség van. Emelt szinten a vizsgázónak a középszint

követelményeihez képest több kommunikációs szándékot kell nyelvileg megvalósítania, valamint árnyaltabban és

igényesebben kell kifejeznie magát. Például a köszönet lehetséges kifejezése középszinten:

Gracias. / Muchas

gracias; emelt szinten: Le agradezco que.... / Te lo agradezco. Le estoy muy agradecido. / Gracias por todo.

Az utolsó csoportban található kommunikációs stratégiák felsorolása nem teljes, csak ajánlásnak tekinthető.

1. A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok

Kommunikációs szándékok Példa

Megszólítás és arra reagálás Señor/Señora/Señorita, por favor. Perdona,...

Don..., Doña...

Mira/mire,... ¡Oye/oiga! Perdona/perdone por molestarte/molestarle...

Köszönés, elköszönés és arra reagálás Hola. Buenos días.

Adiós. Hasta luego. Hasta pronto. Hasta la próxima. Que lo pases/pase bien. ¡Cuídate/cuídese!

Saludos a ... de mi parte. ¡Sueña con los angelitos!

Bemutakozás, bemutatás és ezekre reagálás Permítame/permítame presentarle/presentarte....

Te presento/Le presento a ... Éste es... Tengo el gusto de presentarle... Tenía ganas de conocerle...

Telefonbeszélgetésnél megszólítás, bemutatkozás, más személy kérése, elköszönés és ezekre reagálás

¿Dígame? ¡Oiga! Aquí habla... Soy... Póngame ...

Hasta la otra. Hasta luego.

Magán- és félhivatalos levélben megszólítás, elbúcsúzás

Querido...:, Estimado...:, Muy señor mío...:

Un abrazo. Hasta pronto. Besos. Le saluda atentamente.

Szóbeli üdvözlétküldés Saludos a ... de mi parte. Recuerdos para...

Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás ¿Qué tal? ¿Cómo estás? - Muy bien, gracias. Nada particular. ¿Qué tal estás? - Bien. Regular.

¿Qué te pasa? - Nada importante.

¿Cómo te encuentras? ¡Estupendo!/ Fatal. Voy tirando.

Köszönet és arra reagálás Gracias. Muchas gracias. Le agradezco que... Te lo agradezco. Le estoy muy agradecido. Gracias por todo. -

De nada. Nada, nada. No tiene importancia. No hay de qué.

Bocsánatkérés és arra reagálás Perdona/perdone... - No hay de que. Nada.

Gratuláció, jókívánságok és azokra reagálás ¡Felicidades! Mis mejores deseos. ¡Que lo pases bien! ¡Enhorabuena! ¡Que te vaya bien! Que todo salga bien.¡Que aproveche! Buen provecho. -

Gracias. Eres / es muy amable.

2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

Kommunikációs szándékok Példa

Hála Te/Le estoy agradecido.

Sajnálkozás, csalódottság ¡Qué lástima que...! ¡Qué pena! Lo siento.

Lamento mucho que, ... Le acompaño en su dolor.

Le doy mi más sentido pésame.

Öröm ¡Qué alegría! ¡Qué bien! ¡Estoy contento! Me agrada que...

Elégedettség, elégedetlenség Estoy contento /descontento,... Me complace...

Csodálkozás ¡Qué sorpresa! ¡Qué raro! ¡Qué extraño! ¡Hombre!

¿Tú por aquí?

Remény Espero que,... ¡Ojalá!

Félelem, aggodalom Me temo que... Tengo miedo de que... Estoy preocupado. Esto me preocupa. No estoy tranquilo.

Bánat, elkeseredés ¡Qué lástima! Lo siento mucho. Es una pena que...

Bosszúság ¡Qué mala suerte! ¡Caramba! Me da rabia que...

Együttérzés Lo siento mucho. Gracias.

3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

Kommunikációs szándékok Példa

Véleménykérés és arra reagálás,

véleménynyilvánítás

¿Qué piensas? ¿Qué te/le parece? ¿Qué opinas/opina? ¿Qué piensas/piensa usted? ¿Es conveniente? ¿Vale la pena? ¿Y según tu/su parecer? ¿Me aconsejas/aconseja+inf?

- Bien/mal. En mi opinión... Desde mi punto de vista ... Yo pienso... De esta perspectiva... Me parece que... Vale. De acuerdo.

Érdeklődés, érdektelenség ¿Qué interesante! Es estupendo. ¿Qué emoción!

¡Fantástico! - ¡Qué aburrido! Es muy aburrido.

¿Qué rollo! No lo encuentro nada interesante. ¡Es insoportable!

Tetszés, nem tetszés ¿Te gusta?/¿Le gusta? - Me gusta. ¿Qué te/le parece? ¿Te/le cae bien...? ¿No te/le parece maravilloso? - Me gusta. Está bien. Muy bien.

Bravo. Estupendo. Fantástico. Me encanta. Me cae bien/mal. No lo aguanto. No lo soporto. Me hace ilusión. No me gusta (nada). Eres un loco. ¡Ni hablar!no es para mí.

Valaki igazának elismerése, el nem ismerése (No) tienes/tiene razón. (No) es así. Estás/está equivocado.

Egyetértés, egyet nem értés Sí. No. De acuerdo. Vale. Sí, pero. Está bien. (No) tienes razón. Estás equivocado. ¡Ni hablar! Me sabe mal, pero... ¡Cómo no! ¡No faltaría más! ¿Por qué no?

Helyeslés, rosszallás Me gusta mucho. Estupendo. Qué bien. Es la mejor noticia que he oído en mucho tiempo. No me encanta. Me resulta antipático. ¿Qué poco me gusta!

Kommunikációs szándékok Példa

Ellenvetés, ellenvetés visszautasítása ¡No! ¡De ninguna manera! No lo quiero. ¡Que no! De eso, nada. -¡No seas así! Piénsalo.

Elismerés kifejezése és arra reagálás Está bien. Perfecto. Tienes razón. Genial.

Correcto. Muy bien.- Gracias. Es nada de particular. Es muy fácil.

Közömbösség No me atrae. No me interesa. Ya estoy cansado de...

Ígéret Prometo que.. Te/Se lo prometo.. Trato de...

Intentamos... ¡Prometido!

Akarat, szándék, terv Quiero... Quisiera... Querría ... Deseo... Tengo el deseo de...Voy a ...

Kívánság, óhaj Deseo... Me gustaría... Espero...

Képesség, lehetőség, szükségesség, kötelezettség (No) puedo. (No) es posible.

Es necesario. Hay que. Sí, seguro que... (No) estoy seguro de que... Tengo previsto,... Yo iría a ...

Estoy obligado... Me veo obligado...

Bizonyosság, bizonytalanság Sí, seguro que... (No) estoy seguro de que... Tengo previsto, yo iría a ...

No lo sé. Quizás. Acaso... Tal vez...

Preferencia, érdeklődési kör kifejezése, illetve érdeklődés ezek iránt

¿Qué prefieres? ¿Cuáles son tus aficiones? ¿Te divierte...? ¿Te gusta...? ¿No te resulta agradable...?

¿No te parece maravilloso? - Me gusta... Me encanta... Soy aficionado a... Me atrae... Adoro...

Disfruto mucho con...

Kritika, szemrehányás Fatal. No está bien. ¡Qué disgusto! No me gusta.

¡Qué lata! ¡Qué mal!

4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok

Kommunikációs szándékok Példa

Dolgok, személyek megnevezése ¿Qué es...? Es... Esto es... Es un... Son unos...

Dolgok, események leírása Es un... Era un... Ocurre... Pasa... Sucede... Tiene lugar...

Információkérés Perdona. ¿Sabe usted...? ¿Tienes alguna idea de...?

Por favor, necesito información sobre... ¿Qué sabes

de...? ¿Me dices...? ¿Podría decirme, por favor?

¿Es que...? - Mire usted... Como lo sé... Sí. Sí, ya lo sé. No lo sé. Lo siento, pero no lo sé. ¡Ni idea!

Igenlő vagy nemleges válasz Sí. Sí, ya lo sé. No lo sé. Lo siento, pero no lo sé. ¡Ni idea!

Válaszadás elutasítása No quiero. ¡Vete! ¡Márchate! ¡Largo!

Tudás, nem tudás Sí, sí, ya lo sé. Sí, he oído hablar de eso. Algo de eso he oído. Ésa es la información que tengo. - No lo sé. ¡Y yo qué sé! ¡Ojalá lo supiera!

Bizonyosság, bizonytalanság Sí, claro. Por supuesto. Desde luego. Seguro. No tengo ninguna duda. ¡Te lo juro! - No lo sé. ¿Qué sé yo! No sé si... ¡Quién sabe! No sé decirte. No estoy convencido. Quizás. A lo mejor...

Posiblemente.

Kommunikációs szándékok Példa

Ismerés, nem ismerés (No) lo sé. (No) lo conozco. (No) estoy (bien) informado.

Feltételezés Supongo... Yo pienso... Acaso... Tal vez...

Quizás... Es posible que...

Emlékezés, nem emlékezés ¿(No) recuerdas...? ¿Te acuerdas..., verdad?

Seguramente recordarás... ¿Has olvidado que...? -

Me acuerdo de... Recuerdo... ¡Ya me acuerdo!

Nunca (jamás) lo olvidaré. ¡Claro que me acuerdo!

Si no me equivoco...

Indoklás (ok, cél) A causa de ... es porque... siendo que... A fin de que... para...

5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok

Kommunikációs szándékok Példa

Kérés, kívánság Te pido... Por favor... Me puede... Me podría...

¿Puedes..? ¿Me haría el favor de...? Si fuera tan amable, le agradecería...

Felszólítás, tiltás, parancs Imperativo, Futuro, Infinitivo, No+ subjuntivo, Te mando... Le ordeno... Usted debe... Tienes que...
 Javaslat és arra reagálás Tengo una idea... Deberías... ¿Te parece que...?
 ¿No te importaría...? ¿No se te ha ocurrido...?
 Quiero hacer una sugerencia... - Muy bien,... ¿Por qué no?
 Rendelés Tráigame... Deme... Me gustaría... Podría...
 Quisiera ...
 Meghívás és arra reagálás ¿Vienes? ¿Vamos a ...? ¿Quieres venir? ¿Qué te parecería si...? - Sí, gracias. ¡Con mucho gusto!
 Vale, de acuerdo. Me gusta mucho la idea. ¡Qué bien! Claro.
 Kínálás és arra reagálás ¿Te apetece? ¿Quieres? Toma... ¿No quiere? Me gustaría ofrecerte... Te invito para... - Sí. Gracias.
 ¡Claro que acepto! Encantado. Me encanta.
 Reklamálás Protesto... Me quejo de... Quiero quejarme. ¡Qué barbaridad! No puede ser. ¡Aquí no se puede..!
 ¡Por favor! ¡Esto es el colmo! Esto es intolerable...
 Ya estoy harto de ... Oiga, ¿cómo es que..? Parece mentira que... Quisiera expresar mi descontento por...
 Tanácskérés, tanácsadás ¿Qué harías tú? ¿Qué me aconsejas? Quiero pedirte un consejo. ¿Tú crees que...? - Te aconsejo.
 Te lo aconsejo. Pienso que... Creo que... Opino...
 Debes...
 Figyelmeztetés ¡Cuidado! Te lo advierto. ¡Ten cuidado! ¡Ojo!
 ¡Atención!
 Engedély kérése, megadása, megtagadása ¿Puedo? ¿Se puede? Con permiso. Perdón.
 Permítame. Por favor, ¿...? ¿Podría...? ¿Le molesta...? ¿Me dejas...? - Sí. Sí, sí. Sí, naturalmente. Sí, pase, pase. Vale. De acuerdo.
 Claro que puede. Adelante. ¡Por favor! No, no me
 Kommunikációs szándékok Példa
 molesta. No, no me importa.
 Segítségkérés és arra reagálás ¿Me ayudas? ¿Puedes ayudarme? Necesito ayuda.
 ¡Ayúdame! ¡Socorro! ¿Puedo contar contigo..?
 ¿Puedes echarme una mano? - ¿Qué ayuda? Yo lo haré. ¡Déjeme hacerlo, por favor! ¿En qué puedo ayudarte? - Ya voy. Estoy a su disposición.
 Segítség felajánlása és arra reagálás ¿Te ayudo? ¿Puedo ayudarte? ¿Puedo hacer algo por usted? - Sí, gracias. ¡Naturalmente! ¡Qué bien!
 ¡Qué amable! ¡Sí, ayúdame! Sí, gracias por su amabilidad. Sí, se lo agradezco.
 6. Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok (kommunikációs stratégiák)
 Kommunikációs szándékok Példa
 Visszakérdezés, ismétléskérés Perdón, ¿Puede repetir? Repítalo, por favor. ¿Me lo repite, por favor? ¿Cómo dice? ¿Qué dice? ¿Eh?
 ¿Qué, cómo? ¿Cómo, cómo? ¿Podría decirlo de nuevo, por favor? ¿Le importaría repetirlo una vez más, por favor? ¡Otra vez, por favor! ¿Qué ha

dicho? No he oído bien. ¿De verdad? ¿Qué dices?

¿Has dicho esto?

Nem értés No comprendo. No escucho bien. No lo he entendido. ¿Qué quiere decir...?

Betűzés kérése, betűzés ¿Cómo se escribe? ¿Puede deletrear?

Felkérés lassabb, hangosabb beszédre ¿Podría hablar más despacio, por favor? ¡Más despacio, por favor! Hable un poco más fuerte, por favor. Habla más alto.

Beszélési szándék jelzése En cuanto a mí... Yo, por ejemplo... Quisiera decir que... Oye... Escucha... Mira... Yo añadiría... Pido la palabra...

Téma bevezetése Ahora que lo pienso... Oye... Vamos a lo que importa...

Témaváltás ¡Ah! Otra cosa... ¿Por qué no cambiamos de tema?

¿No sabes hablar de otra cosa? Según yo... Perdona que le interrumpa, pero... Oye, ¿no te importaría que habláramos de otro tema?

Félbeszakítás Perdón. Oye,... ¡Basta ya! ¡No sigas! Cállate. No quiero oírte más. Cambia de tema.

Megerősítés, igazolás Sí, sí. Claro que sí. Esto es. Es así. Has comprendido bien. Es evidente. Es cierto. ¡Sí, hombre, sí! ¡Por supuesto!

Körülírás Es que... Es un... No sé ¿si me explico? Es decir...

O sea... Mejor dicho. O, total, lo que es lo mismo.

Como acabo de decir...

Példa megnevezése Por ejemplo... Como ejemplo... o sea... es como decir que...

Beszélgetés lezárása En fin,... ¡Eso es todo! Para terminar,... Para acabar,...Y ya está. En conclusión,... Bueno, pues no hay más. En resumidas cuentas,...

D) NYELVTANI SZERKEZETEK ÉS SZÓKINCS

1. Nyelvtani szerkezetek

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

A vizsgázó A vizsgázó

A2:

- általában megérti és helyesen használja a legegyszerűbb szerkezeteket szóban és írásban,
- rendszeresen elkövethet nyelvtani hibákat és nyelvhasználatában erősen érezhetők az anyanyelv hatásai,
- a hibák ellenére többnyire érthetően fejezi ki kommunikációs szándékait,

B1:

- megérti és helyesen használja az egyszerű szerkezeteket szóban és írásban,
- ismerős helyzetekben elfogadható nyelvhelyességgel kommunikál,
- az esetleg előforduló hibák és az érezhető anyanyelvi hatás ellenére érthetően fejezi ki

gondolatait, kommunikációs szándékait.

B2:

- változatos szerkezeteket is megért és használ szóban és írásban,
- viszonylag nagy biztonsággal használja a nyelvtani szerkezeteket, és közben nem követ el rendszerszerű hibát,
- szükség esetén mondanivalóját képes önállóan helyesbíteni, pontosítani,
- árnyaltan fejezi ki kommunikációs szándékait.

A következő táblázat a Kerettanterv spanyol nyelvi mellékletére épül. A nyelvtani követelmények leírása ebben a dokumentumban a könnyebb kezelhetőség érdekében a leíró nyelvtan kategóriái alapján készült.

A nyelv ismeretének és a nyelvi kommunikációnak alapfeltétele az alapos nyelvtani ismeret.

A spanyol nyelv

természetéből adódóan a teljes leíró nyelvtan átfogó ismerete szükséges még a viszonylag alacsonyabb szintű

közlendők megfelelő nyelvi megformálásához is. A közép- és emelt szintű vizsga nyelvi követelményeiben egyedül

a bonyolultabb szerkezetek előfordulásának gyakorisága tekintetében érdemes különbséget tenni. Természeteszerű,

hogyan a középszinten vizsgázó tanulónak is ismernie kell pl. a kijelentő mód, kötő-, felszólító és feltételes mód összes

időit, de a középszintű vizsgafeladatokban a nehezebb és viszonylag ritkábban előforduló nyelvtani jelenségek (*)

használatának egyszerűbb esetei, esetleges receptív számonkérése fordul elő. Az emelt szintű érettségien az említett

nyelvtani jelenségeket már aktívan is kell tudni alkalmazni, valamint elvárható a bonyolultabb szerkezetek, igei

körülírások stb. biztos ismerete is.

Középszint Emelt szint

Rec. Prod. Rec. Prod.

Hangtan

- a spanyol ábécé + + + +
- megegyezések és eltérések a spanyol és magyar hangrendszerben

+ + + +

Középszint Emelt szint

Rec. Prod. Rec. Prod.

- a kiejtés szabályai + + + +
- a helyes szó- és mondathangsúly + + + +
- a helyes hanglejtés + + + +
- a helyesírás főbb szabályai + + + +
- az elválasztás + + + +
- a központosítás + + + +

Alaktan

A főnév

- a főnevek neme, egyes és többes száma + + + +
- főnévképzés, módosító képzők + - + +

A névelők

- határozott + + + +
- határozatlan + + + +

A melléknév

- fajtái, többes száma, egyeztetése a főnévvel, helye a mondatban, rövidülése

+ + + +

- a melléknévképzés + - + +
- melléknévként használt más szófajú szavak + - + +
- a melléknév vonzata + + + +
- a melléknév fokozása és rendhagyó alakjai + + + +
- hasonlító szerkezetek + + + +

A számnév

- a tőszámnév, sorszámnév, határozatlan számnév + + + +
- az évszám, életkor, óra-perc, időpont, dátum kifejezése + + + +

A névmások

- a személyes névmás, hangsúlytalan és hangsúlyos alakok (a tárgy és részeshatározó kifejezése, használata elöljárókkal)

+ + + +

- a visszaható névmás + + + +
- a birtokos névmás + + + +
- a mutató névmás + + + +
- a vonatkozó névmás + + + +
- a kérdő névmás + + + +
- a határozatlan és általános névmás + + + +

A határozószók + + + +

Az elöljárószók + + + +

Az igék

- ragozási típusok + + + +

Középszint Emelt szint

Rec. Prod. Rec. Prod.

- igenevek + + + +
- létigék és használatuk + + + +
- a spanyol igeragozás rendszere (igemódok: indicativo, subjuntivo, condicional és imperativo; igeidők: presente, pretérito perfecto, pret. indefinido, pret. imperfecto, pluscuamperfecto, futuro imperfecto, futuro perfecto)

+ + + +

A módosítószók + + + +

A kötőszók + + + +

Az indulatszók + + + +

Mondattan

- a mondatrészek + + + +
- a spanyol szórend + + + +
- az egyszerű mondatok + + + +
- az összetett mondatok + + + +
- az alárendelés + + + +
- a kijelentő mód és a kötőmód időegyeztetési rendszere + + + +
- a feltételes mondat* + - + +

- a szenvedő szerkezet* + - + +
- a személytelen szerkezet + + + +
- a vonzatos igék* + + + +
- igei körülírások* + - + +
- a mondatrövidítések + + + +
- a függő beszéd + - + +

A szóalkotás - - + +

2. Szókincs

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

A vizsgázó A vizsgázó

A2:

- megfelelő szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy kommunikálni tudjon begyakorolt helyzetekben,

B1:

- megfelelő szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy kommunikálni tudjon a legtöbb olyan témában, amely összefügg saját mindennapi életével,
- jól tudja alkalmazni alapvető szókincsét, noha még előfordulhatnak nagyobb hibák,
- a bonyolultabb gondolatokhoz, témákhoz nem mindig találja meg a legmegfelelőbb kifejezőeszközt.

VIZSGASZINTEK

Középszint Emelt szint

B2:

- megfelelő szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy kommunikálni tudjon változatos helyzetekben, illetve elvont témákról,
- a változatos nyelvi, lexikai elemek közül általában ki tudja választani a kommunikációs célnak legmegfelelőbbet; szükség esetén néha körülírást alkalmaz,
- kisebb lexikai pontatlanságai nem gátolják a kommunikációt.

A vizsga szókincsének alapjául a spanyolországi spanyol köznyelv szolgál. Speciális hely nyelvi szavak,

csoportnyelvi és szakszavak produktív ismerete nem követelménye a vizsgának. Ilyen típusú szavak kizárólag olyan szövegekben fordulhatnak elő, amelyekben az ismeretük nem előfeltétele az adott szöveg megértésének.